

CZECHOSLOVAK MONTHLY

REGISTERED BY AUSTRALIA POST - PUBLICATION NO. VBH 7732

PanORÁma

MĚSÍČNÍ REVUE

ČERVENEC 1986 \$1.80

1



1.6. - Poprvé na austral. půdě žena slouží anglikánskou bohoslužbu: Novozélandanka S. Adams, Sandringham, stát Victoria... Transplantace kostní dřevě obětmi černobylské katastrofy neúspěšně, sděluje Moskva: pacienti brzy zemřou...

2.6. - Austral. vláda opět chce identifikační karty s fotografiemi. Současně rozšiřuje pravomoc policie k odposlechu telefonů... Jelena Bonner, manželka A. Sacharova, se vrací do SSSR: jen kvůli manželovi, Fiká na letišti...

3.6. - Dibbův plán přestavby austral. ozbroj. sil: spoléhat víc na sebe než na urostlé kamarády... Zajímavá časová shoda: indonéský vojenský list označuje Austrálii za příštího nepřítele, mj. kvůli komunist. elementům uvnitř strany ALP.

4.6. - Bandita, zastřelený při loupeži 1,8 mil. dol., předtím ponechán soudem na svobodě navzdory obžalobě z jiných loupeží. Stalo se v Yarraville, Victoria... V Polsku zatčen Z. Bujač, vůdce podzemní Solidarity, v ilegality od 1981...

5.6. - Stav austral. ozbroj. sil poklesl pod 70 000 osob. Jen 20 proc. Australanů myslí, že armáda je schopná obrany... Žádá rodinné snímky při volbách, přikazuje brit. Labour party svým kandidátům: homosexuálům a lesbičkám se to nelíbí...

6.6. - V Sydney 1500 křesťanů protestuje proti předvádění Godardova filmu "Je Vous Salue, Marie". Býv. min. před. Whitlam zasažen vrženou svící při vstupu do biografu...

7.6. - Premiér austral. NSW N. Wran oznamuje úmysl odstoupit z úřadu... Soud na Havaji vrací býv. filipinskému prezidentu Marcosovi zabavené cennosti v hodnotě mnoha milionů dolarů...

8.6. - Austral. katol. biskupové odmítají navrhovaný Bill of Rights... M. MacMillan /92/, býv. brit. min. předseda, obviněn exil. autorem Nikolajem Tolstým ze zodpovědnosti za poválečné vydání 40 000 Bělorusů a kozáků do SSSR a 30 000 antikomunistů do Jugoslávie: téměř všichni buď popraveni nebo v konc. táborech.

9.6. - Amer. námořníci z USS Rathburne se proudy vody brání zúživému útoku tzv. obránců míru v Melbourne... Navzdory nejasnostem z války i r. 1968, kdy jako min. zahr. nepřál čs. uprchlíkům, K. Waldheim oslavuje vítězství v rak. president. volbách.

10.6. - Poslední popravený člověk v Austrálii byl R. Ryan v roce 1967. Nové svědectví: lumpa tehdy pověšili, ale možná za něco, co neudělal... V USA president. komise uzavírá: ingorance ve vedení NASA přičinou havárie raketoplánu Challenger. Kdyby, kdyby...

11.6. - Zázrak se nekoná: Rozpaky nad dlouho inzerovanou řečí austral. min. před. Hawka, jež měla přesvědčit svět, že austral. ekonomiku je možné brát vážně... Nejhorším zážitkem Austrálie, říká H. Weston, který běží kolem světa: v Melbourne bezdůvodně napaden sedmi opilci a ubit téměř k smrti. Hm...

12.6. - Vražda, spáchaná Aboriginy dle domorodých zvyklostí, bude souzena jen jako zabití, tedy mnohem mírněji, pokud projde návrh zvláštní komise... Vyjímec. stav na celém území Jižní Afriky: začíná osudový boj...? Poslední...?

13.6. - /pátek/ Serfit by měli ti druzí, australští premiérové krčí rameny na své konferenci... Od loňského výbuchu na letišti ve Frankfurtu/M vedou stopy do Austrálie: austral. pas vyhledávan teroristy vzhledem k národnostní všehochuti v zemi.

14.6. - Lib. posl. P. Reith informuje, že býv. lab. min. před. Whitlam bude mít penzi \$ 73 000 ročně, dále \$ 9 396 za funkci v Austral. nář. galerii a k tomu \$ 324 denně v době zasedání tzv. ústavní komise. Inu - jobs for boys... I nesmrtelní umírají: Benny Goodman, král swingu, New York, 77 let...

15.6. - Vůdce austral. opozice J. Howard: spláchnout část byrokracie, polaskat soukromý sektor, odbory na řetěz a nezaměstnaným do ruky koště... Min. před. Zimbabve vyzývá k nové kratochvíli: hurá na bělochy...!

16.6. - Jihoafrický diplomat vypovězen z Austrálie poté, co klackem uklidnil militantní "Ms", vybijící okna ambasády. Jihoafričané poukazují na neschopnost policie a také na to, že "Ms" vypadá jako chlap. Slavná a spokojená "Ms" ukazuje hrdě obnažený zadek s modřinou divákům televize... Kdo nesloužil v armádě, nesmí studovat, rozhoduje afgánská tzv. vláda...

17.6. - Austral. loď u Singapurů přepadena indonéskými piráty. Kapitán oloupen o \$ 2000 a dvojce hodinky... Turista z Melbourne

ve Francii zastřelen opilý majitelem pozemku, na němž si bez dovolení postavil stan. Neuměl francouzsky...

18.6. - Státeczek Kiribati začíná být nepříjemně blízko Austrálie: až dosud umožňuje 16 sovětským tzv. rybářským lodím pobyt ve své ekonom. zóně, uvažuje o rozšíření smlouvy. Také Fidži v obdobném jednání se SSSR... Drogový král B.R. Bull v Rakousku důstojně reprezentuje austral. podsvětí: jeho útek z polic. auta jak vysvětlil z filmu, obdivuje místní tisk...

19.6. - První domorodý ministr v historii Austrálie - západ-austral. E. Bridge - označen Aboriginy za zrádce své rasy... F. Fedorenko, 78, odsouzen k smrti v SSSR, kam vydán z USA k potrestání jako býv. dozorce v nac. lágru Treblinka. Předtím se bez úhony dvakrát podíval do SSSR jako turista...

20.6. - Austral. opozice by nyní vyhrála volby navzdory stále nevalné popularitě svého vůdce J. Howarda... Sov. diplomat v USA dopaden při špiónáži poté, co FBI sehrála úspěšnou zpravodajskou protihru se sov. vojenskou rozvědkou GRU...

21.6. - Krátkodobá ekonom. prognóza v Austrálii nejhorší za tři roky... Nové dokumenty: v r. 1978 Argentina na MS v kopané koupila za \$ 72 mil. vítězství nad Peru, aby se dostala do finále, kde zvítězila...

22.6. - Austral. min. předseda B. Hawke pod palbou uvnitř vlastní strany pro návrhy na řešení ekon. situace... První běloch v Jižní Africe umírá s hořící benzinem naplněnou pneumatikou kolem krku. Dosavadními oběti byli výhradně černoši...

23.6. - Čtyřicetihodinový prac. týden východiskem z krize, radi sdružení Metal Trades Industries Association... Na 10 mil. osob nositelem nákazy a 100 000 v aktivním stádiu AIDS, chmurně odhaduje Světová zdravotnická organizace...

24.6. - Premiér austral. státu Victoria J. Cain se štěstím zachraňuje zdravou kůží, když autobus s ním napaden a vážně poškozen stoupenci rozpuštěné odbor. organizace BLF. Aby co víc zadunělo, v autobuse i velvyslanec kom. Číny... Reaganův odpůrce předseda Sněmovny reprezentantů USA O'Neill, zakazuje prezidentovi promluvit k poslancům před hlasováním o pomoci osvo-bozeneckému boji v Nicaragui...

KŘÍŽEM KŘÁŽEM

aktuality/udalosti

PANORAMA PANORAMA PANORAMA

25.6. - O \$ 380 000 připravil austral. systém soc. zabezpečení 27letý Novozélandan, pobírající nezaměstnaneckou podporu na 53 falešných jmen a 50 adres. Peníze investoval na burze - s úspěchem... V kom. Číně veřejně zneuctěno a pak najednou popraveno 31 mladíků, obviněných z "chuligánství"...

26.6. - Nikdo nejásá nad zvýšením austral. mezd o 2,3 proc.: odbory chtěly víc, podnikatelé nic... Píše se historie: Americká Sněm. rep. souhlasí s pomocí \$ 100 mil. nicaragujským bojovníkům proti režimu...

27.6. - Býv. vůdce austral. opozice A. Peacock se těší dvakrát větší popularitě než jeho nástupce J. Howard... Na svatbu prince Andrewa nechodte s mečem u pasu, radí Londýn: navzájem byste se popíchali v tlačení...

28.6. - Druhý aboriginský senátorem v historii Austrálie nejspíš bude B. Liddle, 45, z Alice Springs. Znám konzervativními postoji... Ve chvíli, kdy se rozhoduje o žádosti o milost obou v Malajsii k smrti odsouzených austral. obchodníků s drogami, malajsijské noviny žádají jejich popravu před TV kamerami...

29.6. - S mohutným cílem "to keep the bastards honest", čili být svědomím austral. politiků /jiných/, zakládal kdysi senátor Don Chipp stranu Austral. demokratů. Nezdá se, že by si je rozházel: z vedení strany odchází s vidinou dobrého džobu od vlády... Argentina v osmi letech podruhé mistrem světa v kopané.

30.6. - Další sůl do očí světa: stávka ohrožuje 44 austral. přístavů... Tisíce Novozélandanů včetně dvou ministrů slavnostně naráz přestávají kouřit...

UZÁVĚRKA PŘÍSTÍHO ČÍSLA: "To byl zase měsíc ČERVENEC" - 31. 7. Ostat. rubriky /včetně inzerce/ - 15. 7.

Snímek na obálce: Pavel SINDELAR

Úvodník, který není úvodníkem

Proč jsme tu

Jsou věci, které v novinách nikdo nečte, přesto tam ale musí být. Píká Čupek: například úvodník. Neříkáme tomu tedy úvodník. Řadí bychom, aby se Panoráma četla od začátku do konce. Aby štenář neuvěřoval laskavě paní pouze proto, že časopis je potřeba udržet nad vodou, ale hlavně, že Panoráma mu opravdu má co říci.

Máte tedy v ruce první číslo...

Nebezpečná situace, když něco nového spatřuje svět. Situace svádí, aby se vedly řeči a řeči, a to ne ledajaké, aby se vedly řeči velké, přímo neuvěřitelné. Aby se bilo v prsa a ukazovalo k obzorům. Nu, snad jsou případy, kdy se to jaksi hodí, nemyslíme však, že zrod Panorámy patří mezi ně. Časopis, který máte dnes v ruce vůbec poprvé, chce vstoupit do vašeho života neokázale, citlivě. Chce vám sloužit a nte než sloužit. Chce být pozitivním časopisem a když se něco dělá pozitivně, není - zaplatěním - kolem třeba mohutných slov.

Panoráma vzniká proto, že v téhle oblasti světa, kterou jsme si vybrali za nový domov, je takového časopisu velmi potřeba. Hlásíme se ke své mateřštině, ke svému původu. Osudy země, z níž jsme přišli, nám nemohou být lhostejné, hluboce se nás dotýkají. Našli jsme všem druhou vlast a jsme součástí společnosti, ve které nyní žijeme. Jako celek zde máme pověst pracovitých a slušných lidí. Nenadálíme mnoho námusu a snad jsme někdy akromní až přespříliš. Přitom na to, co zde mnozí z nás dokázali, můžeme ukazovat bez rozpuků.

Jeden z exilových časopisů, vycházejících v Evropě, před časem napsal, že do nějakých padesát let se zde jako etnická komunita sami vyvíjíme, staneme se jen dávnou epizodou. Může se to opravdu stát? Ano, může. My - Češi a Slované - nevytváříme ghetta, uzavřené společnosti. Nestavíme dobrovolně kolem sebe ploty s ostrnatým drátem, toho jsme si nakonec už užili. Neradi se přilíš lištíme od svého okolí. Což má své nesporné klady, nese však v sobě i velké nebezpečí: že se opravdu jednoho dne rozplyneme v davu, amizíme skoro beze stopy. Aby se to nestalo, musíme nalézat pojiťka mezi sebou. Nejen nalézat - často se ztraceně těžko hledají - ale i vytvářet, je-li třeba.

Panoráma chce být důležitým krokem v tomhle směru. Vzniká na základě poznání, že je zde velmi a velmi potřeba časopisu, který bude doopravdy věnovat systematickou pozornost problémům, které máme společné, bude informovat o událostech, které nás doopravdy zajímají, bude psát o lidech, o nichž doopravdy stojí zato psát. Chceme psát živě o živých lidech, kteří jsou vidět. Je jich hodně a mnohé jistě znáte ve svém okolí. Dejte nám o nich vědět. A dost možná, že právě Vy jste člověk, jehož hledáme.

Panoráma - jak vidíte už z prvního čísla - nebude vznikat u káféčka, s nohama v elektrický vytápěné bačkoře. Vezme do ruky tužku a blok a půjde mezi lidi. A to není snadný způsob, jak dělat noviny. Je to dokonce způsob vůbec nejtěžší: nechce se dělat časopis, který bude opisovat odjinud, ale časopis, z něhož se bude opisovat.

V Austrálii po tři desetiletí vycházely pozoruhodné noviny. Jmenovaly se Hlas domova. Vznikly ve své době a pro lidi, kteří měli svou tuť. Odvedly svým štenářům službu, na kterou se nezapomíná. Panoráma chce navázat na tuto velmi solidní tradici. Ovšem tak jako Hlas domova vznikl z určité potřeby své doby, vzniká z potřeby své doby, i Panoráma. Doba se v letech změnila, i štenáři jsou v lečem jiní. Panoráma se tedy bude v mnohém lišit od oněch čs.-australských exilových novin, které znal svět. Jedno ale bude společné: snaha dělat pozitivně svou práci.

Česká a slovenská žurnalistika - vlastně jen s výjimkou intermezza první republiky - to nikdy nemá snadné. Vzpomněli jsme v úvodu Karla Čapka; představte si, že pro něj gesto po příchodu ještě po smrti. Kdyby nezemřel předčasně kvůli chorobě a ústřední nendivisti omezené, kdyby zádrakem přežil

připravené utrpení nacistického koncentráku, kdyby tohle všechno ten křehký člověk přežil, určitě nedlouho po válce by pro něj přišlo jiné "stape". Vždy se našli lidé, kteří mu nemohli odpustit, že byl svůj. Podupali jeho památku a vymazali ho z učebnic. I když ho později vrátili do knihu-kupeckých regálů, jsou stále částí jeho díla, o nichž se nesmí vědět. Před nedávnem se mladiství lupiči vloupali do čapkovy pražské vily a mj. i posmrtnou masku rozbili na padr. A prokurátor, státní žalobce, jen mluvil rukou - prosím vás, co stojí kilo sdáry...

Ani exilovému tisku není co zdědět. I zde jsou lidé, kteří - z jakýchkoli důvodů - strašně neradi vidí, když se něco vytváří. Kapkami jednu se snaží otrávit či aspoň anechutit jiné, když sami nejsou schopni zplodit nic, co by bylo hodno povšimnutí. Nepokyně se blízké době dožijeme mnoha oboření. Dozvíme se na sebe věci, které ani ve snu netušíme. Budí. Pokud šíření a vymýšlení dehoší podobného udělá někomu aspoň trochu radosti, dopřejme mu ji. Oni totiž lidé, kteří podobné "informace" produkují či s potěšením šíří dál, nemají obvykle mnoho důvodů k jásozu nad sebou samotnými. Jen si jich užíváme trochu blíž: spravidla jsou nejistí vlastní kvalitou, něčeho se bojí, jsou jaksi poznamenaní. Nechme je plavat, ať si žijí; není nejmenší důvod jim jejich život zdědět. My za sebe chceme říci jen tolik: naším cílem není vyvracet nesmysly, ale dělat časopis, který se dá číst. Tím zdlážitostí tohoto stylu považujeme pro sebe za vyřazené. Preventivně. A jednou provždycky.

Věříme, že naši lidé jsou v jádru fajn. Moc a moc. Kdybychom to nevěřili, nemohli bychom se nikdy zakousnout do tak složitého a snad i nevděčného úkolu, jako je dělat krajan-ské noviny na druhém konci světa, než odkud jsme přišli.

Panoráma nevzniká proto, aby někdo nemusel ráno vstávat do práce. Nehledě na to, že dělat noviny, tedy dělat dobré noviny, je sama o sobě časově velmi náročná a nesnadná práce, všichni kolem máme jiné zdroje obživy. Předplatné jsme tedy stanovili tak, aby pokrylo provozní a výrobní náklady. Uvádě-li, že časopis má 24 stran /předpokládáme v budoucnu rozšíření na 32 stran, pokud budete mít zájem/, je opravdu nízké. Prostředky, které se nám podařilo shromáždit do startu díky porozumění čs. komunity v Austrálii, však nejsou neomezené. Existence časopisu tedy závisí na tom, jak rychle zaplatíte předplatné. Nechceme nikoho honit, ale bude-li to co nejrychleji, nejlépe hned, moc nás potěšíte. Předplatní odstřihák naleznete v poslední části časopisu. Prosíme, ukažte Panorámu i svým známým. Mohou se k odběru přihlásit hned, ale čitěji-li, mohou předem dostat ukázkové číslo. Musíme ale vědět, kam je poslat.

A pište nám. Nebojte se nás, pište. Uvítáme každý dobrý příspěvek, každý dobrý nápad, každý dobrý návrh, co by se mělo udělat. Buďte spoluutvářci časopisu, který dnes dostáváte poprvé do rukou.

Je to váš časopis. Je tu pro vás.

Panoráma

CZECHOSLOVAK PANORAMA

Vydává Czechoslovak Panorama pro Čechy a Slováky v Tichomoří i krajině jinde ve světě. Řídí redakční kruh Panoramý. Zodpovědný redaktor Jiří Hodač. Tisk Newsprinters Pty. Ltd.

Redakce: 35 Massey St., Doncaster, Vic. 3108, Australia.
Telefon: Melbourne /03/ 848-9802 /večer/

Podepsané materiály vyjadřují názory autorů. Redakce nemá námitky proti přetiskování původních materiálů Panoramý jinými exilovými časopisy, bude-li připomenut pramen a autor, pokud je uveden.

Cena jednotlivého výtisku v Austrálii \$ 1.80.

Předplatitelům se poskytuje sleva. Přesné informace o předplatném v Austrálii i zámoří na odstřihku ve druhé polovině časopisu.

Panoráma vychází každý měsíc.

Miloš ONDŘÁŠEK

Kukukuku

není kukaččí volání, ale název jednoho novoguinejského kmene. Dva milióny obyvatel nejbližšího australského souseda Papua Nová Guinea mluví více než 500 zcela rozdílnými jazyky a dělí se na podobný počet kmenů. To jen naznačuje neschůdnost krajiny, kde tito lidé žijí, a jejich naprostou izolovanost. Kmeny ještě v nedávné minulosti neměly mezi sebou žádný kontakt, pouze na papuánském pobřeží se podmínky lišily. O lidech Kukukuku se dodnes říká, že jsou velice divocí. Nemohu potvrdit. Když jsem mezi jejich velmi odlehlou skupinu pronikl, cesta trvala tři týdny, pokládali několik našich koníků, kteří nesli zavazadla, za velké psy. Koně ještě předtím neviděli, bělocha asi třikrát. Novoguinejští domorodci jsou dobrými zemědělci,



spíše zahradníky. Jejich políčka jsou velká jako dlaň. Pěstují na nich juku, jakési sladké brambory, které pečou, tak jako plody chlebovníků. Na pobřeží jsou pak důležité kokosové palmy s ořechy a lontar vějířovitý, palma, z jejíhož dužnatého kmene se získává ságo. Lidojedství bylo jen následkem naprostého nedostatku živočišných bílkovin ve stravě Novoguinejců. Kopytníci, běžný zdroj masa, se tam v místní zvěřině nevyskytují, tak jako orůbež. Ve vnitrozemí ryby nejsou. Teplokrevná zvířata jsou zastoupena vačnatci, zejména čeledí kuskusovitých, je to např. kusu liškový nebo vakomys zakrslá. Nikdy však jich nebylo tolik, aby mohli uživit dva milióny lidí. Největším darem Evropanů, kteří znali tento ostrov od 16. století, bylo, že sem přivezli prasata. Ta jsou velmi ceněna, kvůli prasetí kmeny spolu válčí a na vesnicích jsem viděl ženy s kojencem u jednoho a seletem u druhého prsu. Polodivoká prasata ryjí kolem vesnice. Zabíjí se velmi zřídka jen při velkých slavnostech, zvaných síngsín, to pak se jich pečou stovky. Někde ale se prasata před pečením neporáží, dají se na oheň živá a re-vykolená, pak se sní do posledního kousku s vyjím-kou tuku. Tím si lidé potírají těla. Jednak to patří k bontonu, a pak chrání proti chladu, zástěr-ka z listů příliš nezahřeje. Příslušníci některých kmenů jsou zruční řezbáři ve dřevě. Totemy z povodí řeky Sepik či masky z horské oblasti jsou vyhledávány sběrateli. V jedné vesnici jsem narazil na řezby jednotlivých prasátek nebo kance a svině při páření. Tomu bych rozuměl vzhledem k důležitosti vepřového bravu jak z hlediska výživy, tak kultovních zvyků. Na některých řezbách byla připojena za kancem lidská postava tak, že budila dojem, že stimuluje samce při rozmnožovacím aktu. Nešlo ale o prasečí prasečinky, spíše o akt pomsty. Ve vesnici působil přísný misionář, který hřmál proti místní tradici volné lásky. Řekl bych, že s velkým vtipem vesničané zvolili způsob protestu, na který byla i církevní vrchnost krátká: prasata se nežení, a přece si mohou leccos dopřát. A lidská síla kance nezmůže. Na řezbě šlo tedy o pana faráře, jak kanečka stahuje z prasničky, marně. Jinak ovšem misionáři dělají pro místní obyvatelstvo mnoho dobré a užitečné práce. Ze všech zvířat hrají v životě domorodců Nové Guineje nejdůležitější úlohu rajky. Ne proto, že tyto ptáky velikosti kafky požívají, i když maso není k zahoezení. Ale nádherná pera rajek určují význam, bohatství a vliv muže a činí ho přitažlivým pro mladé dívky. Známe asi 40 druhů rajek a vzhledem k tomu, že severní část dnešního státu Papua Nová Guinea byla do



konce 1. světové války německou kolonií, tehdejší cestovatelé a přírodovědci /byli mezi nimi i naši krajané/ dávali rajkám, údajně nejkrásnějším ptákům světa, příslušná jména. Nad členkami mnoha domorodců vlají dlouhá černá péra rajky princezny Stephanie /podle manželky rakouského korunního prince Rudolfa, který tak neblaze skončil svůj život na zámku Mayerling/. O lásce nešťastného Rudolfa k ptákům je toho dnes již málo známo /spíše k Marii Večeřové, která ho zbavila jeho mužství a dala mu tak bolestnou příčinu k sebevraždě/. Nově objevená rajka modrá byla věnována "Jeho královské Výsosti korunnímu princovi rakouskému, vysokému a mocnému ochránci ptactva na celém světě". Modrokrká rajka šestiperá má na hlavě šest úzkých dlouhých paprskovitých per s prapory na koncích, za toku je vztyčuje kolem těla jako deštník. Rajka páskovaná má ocas třikrát delší než je její tělo i s hlavou. Rajka královská visí při toku hlavou dolů. Ještě v minulém století se i ornito-

logové domnívali, že rajky nemají nohy a při páření připoutávají k sobě samičky dlouhými pery. Komerční lov a odchyt rajek je dnes zakázán, povoluje se pouze místním mužům, pokud loví tradičním způsobem. Ale i tak hrozí těmto neobyčejným ptákům vyhynutí. Početní stavy rajek byly decimovány v době, kdy evropské dámy si zdobily rajčím perím své klobouky. Na Nové Guineji dávají i dnes mladá děvčata bez váhání přednost muži pestře zdobenému kančími tesáky, rajčími pery na čelence nebo prostrčenými nosní přepážkou /k tomuto účelu jsou oblíbená zejména pera rajky krále Alberta/, kožešinou kuskusa, krovkami scarabea a mušlemi, před jiným, i kdyby byl mladší a urostlejší. V údolí Wahgi jsem viděl domorodce ozdobeného pery šestnácti samců rajek čtyř různých druhů, v čelence měl ještě péra papouška rudého a pěřový zele-
nomodře se třpytící štít pocházející z rajky oboj-
kové.

Foto autor

Jde o nás

Jakého občana chce Austrálie?

No, schválně. Zkusme se nad tím zamyslet. Nepochybně vyjmenujeme spoustu vlastností, které by měly charakterizovat občana australského státu. Nakonec, vzato obecně, jakéhokoli státu, kterému není docela jedno, co jsou jeho občané za lidi. Od banalit, jako že slušný občan netrhá mouchám nožičky a nekrade /či aspoň se přitom nedá chytit/, se dostaneme k pojmům velikým a vznešeným, z nichž nás skoro až lehce mrazí: ochota svůj osobní zájem podřadit zájmu celého státu, jde-li o vážné věci, ochota se poprat v cizozemské hospodě, řekne-li o mé zemi někdo jedovaté slovo, ochota vzít do ruky kvér a jít se nechat třeba zabít. Jde-li pro mou zemi doopravdy do tuhého...

Zde tohle vše - a mnohem víc - ochoten udělat je či není, záleží na tom, do jaké míry se se svou zemí ztotožňuje, do jaké míry ji považuje skutečně za svou. Mluvíme o Austrálii: tedy do jaké míry se Australan cítí být Australanem.

Každý stát vyžaduje od svých občanů loajálnost. Některý stát dobrovolnou, jiný nucenou, když to jinak nejde. Čím brutálnější režim, tím menší opravdová míra loajálnosti občanů, ale tím také větší tlak státní moci, aby lidé nahlas tvrdili pravý opak, aby lhali ke své vlastní hanbě, aby křičeli o lásce tam, kde žádná není.

Moc slušných států už po světě nezbývá. Ve srovnání s průměrem Austrálie pořád ještě je slušnou, dokonce velmi slušnou zemí. Své občany k mnohému nenutí, ponechává jim záviděníhodnou svobodu názorů i pocitů včetně svobody tyto názory a pocity vyjadřovat. Multikulturní politika ve vztahu k přistěhovalcům je vzácným dokladem - třeba takové Švýcarsko rozhodně není žádnou tyraní, ale jen tam zkuste hlásat něco podobného a naivně přitom čekat, že dostanete občanství.

Nicméně i Austrálie až dosud vyžadovala od uchazečů o občanství, aby při přísaze uvedli své jméno a prohlásili, že se necítí být vázáni povinnostmi k jiné státní moci /renunciation of all other allegiances/. Považovali jsme to za samozřejmost: nejde přece hrát za Spartu a Slávii ve stejnou chvíli. Může se ovšem stát, že slávistický brankář je ve skrytu duše soařanem a při derby schválně skáče na špatnou stranu a pouští góly. Vyleze-li to však napovrch, v sešřvaném dresu si určitě víckrát nezahraje.

Austrálie se však dost možná zřekne tohoto svého práva. Dojde-li ke schválení změn Australian Citizenship Act, budoucí kandidáti australské státní pří-

slušnosti už nebudou muset při přísaze říci, kdo vlastně jsou, ani nebudou muset prohlásit, že Austrálie je pro ně č. 1. Člověk se bude moci stát plnoprávným australským občanem a přitom mít srdce někde jinde. Ale jak to bude, dojde-li ke střetu zájmů? Co nemusí být příliš podstatné u Novoaustralánů původem dejme tomu z Anglie, může být po čertech podstatné u politických uprchlíků, jejichž země původu neuznávají automaticky jejich nový status, považují je stále především za své občany a snaží se i v Austrálii je vydírat a vystavovat různým tlakům. Nelze navrženou změnu chápat tak, že Austrálie své občany de facto něčemu podobnému vydává na pospas? Že vlastně legalizuje čtší nárok na své vlastní občany?

Což by byla zatraceně vážná věc. Jen to domyslete.

V zájmu československé komunity v Austrálii se redakce Panorámy proto obrátila přímým dotazem na pana C. Hurforda, MP, federálního ministra pro přistěhovalectví a etnické záležitosti, a současně i na pana A. Cadmana, opozičního stínového ministra pro stejný rezort.

Ministerstvo přistěhovalectví a etnických záležitostí v Canberrě nám odpovědělo tímto dopisem:



Telegrams IMMIGRATION Canberra
Telephone 64 1111
Tele 67027
P.O. Box 25
Canberra, A.C.T. 2616

Our Ref:
Your Ref:

Department of Immigration
and Ethnic Affairs
Benjamin Offices
Chen St.
Belconnen, A.C.T. 2617

Mr George Rodac
35 Massey Street
DONCASTER VIC 3108

Dear Mr Rodac

I refer to your letter to the Minister for Immigration and Ethnic Affairs dated 14 April 1986 concerning the deletion of the renunciation phrase from the Australian Citizenship oath/affirmation of allegiance and your questions concerning possible actions by Czechoslovakian officials towards Australian citizens of Czechoslovakian origin. The Minister for Immigration and Ethnic Affairs has requested that I respond to you direct on the issues raised.

The amendments to the oath/affirmation of allegiance are contained in the Australian Citizenship Amendment Bill 1986. When introducing the Bill into the House of Representatives on 19 July 1986 the Minister said amongst other things that:

"The third significant change which this Bill proposes relates to the form of oath or affirmation of allegiance....

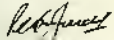
The form of oath or affirmation of allegiance also requires candidates to "renounce all other allegiances". Renunciation is ambiguous and unnecessary. Some candidates think that it requires them to renounce not only other allegiances but also their cultural background and all other ties with their country of origin. In many cases renunciation does not affect the previous nationality or citizenship of candidates because the nationality laws of many countries

permit their nationals to have more than one citizenship. Some Commonwealth citizens, for example, find renunciation confusing because the Queen of Australia is also the Head of State in their country of origin.

National consultations in 1982 and the Human Rights Commission recommend either the clarification of the phrase or its deletion. We have chosen the latter option. Clause 11 of the Bill will delete the renunciation phrase and also the requirement that candidates state their names when taking the oath or making the affirmation of allegiance."

The specific questions raised by you concerning the attitude of Czechoslovakian officials towards Australian citizens of Czechoslovakian origin do not fall within the responsibilities of this Department. I have therefore referred a copy of your letter to the Department of Foreign Affairs for reply to you direct on these questions.

Yours sincerely



PETER JUDD
Assistant Secretary
Citizenship & Support Services Branch

Pan P. Judd z pověření pana C. Hurforda, MP, tedy mj. cituje ministrova slova v parlamentu /datum uvedeno špatně - pozn. redakce/, kde zřeknutí se jiných závazků označil za nejasné a zbytečné. Někteří kandidáti občanství si údajně myslí, že spolu s věrností jinému státu se musí zřít i svého kulturního zdání a všech pout ke své rodné zemi. V mnoha případech takové zřeknutí nemá vliv na dřívější občanství uchazeče, neboť dvojí občanství není v rozporu se zákony některých států. Ke zmatku může dojít v případě občanů Commonwealth, neboť australská krdlovna je současně hlavou i jejích původního státu. Ministr dále připomněl, že k návrhu dochází na základě rozsáhlých konzultací v roce 1982 a doporučení komise pro lidská práva.

Pan P. Judd nám současně sděluje, že kopii našeho dopisu předává federálnímu ministerstvu zahraničních věcí s tím, aby odpovědělo na otázky, spadající do jeho pravomoci.

Určitě se nedá říci, že odpověď federálního ministerstva přistěhovalectví a etnických záležitostí by směřovala přesně k problému, na který jsme se ptali. Uvidíme, jak se k věci postaví ministerstvo zahraničních věcí. V podstatě půjde o tři konkrétní otázky: jaký nová úprava bude mít vliv na reakci australské vlády v případě, že australský občan čs. původu bude a/uvězněn čs. úřady, b/povolán do čs. armády, c/ nucen ke špionáži.

Není potřeba mít nijak bujnou fantazii, aby si člověk představil podobné situace. Umožnil-li australská vláda svému občanovi, aby se cítil vázán povinnostmi jinde, bude se za něj bít, když mu ten někdo jiný sáhne po krku, resp. když onen občan dá průchod své "věrnosti" způsobem, za který se obvykle posílá do basy?

Opoziční stínový ministr pro přistěhovalectví a etnické záležitosti pan A. Cadman, MP, odpověděl

osobním dopisem a současně přiložil úplný text svého vystoupení ve Sněmovně reprezentantů dne 13. března letošního roku.



PARLIAMENT OF AUSTRALIA
HOUSE OF REPRESENTATIVES

SUITE 3
1 SEVEN HILLS ROAD
BRUNNEN HILLS NSW 2113
TEL (02) 619 3155

OFFICE OF ALAN CADMAN, M.P.
FEDERAL MEMBER FOR MITCHELL
SHADOW MINISTER FOR IMMIGRATION
AND ETHNIC AFFAIRS

Mr. G. Hodac,
35 Maxey Street,
DONCASTER VIC. 3108

Dear Mr. Hodac,

Thank you for your letter of the 14th April, 1986 relating to current amendments to the Australian Citizenship Act which have passed through the House of Representatives.

You would be aware that the Coalition is emphatically opposed to the present proposed changes to the Oath and Affirmation of Allegiance. We believe that it is essential that the renunciation of all other allegiances remain in the Oath.

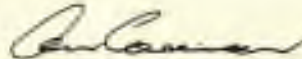
Whilst we understand the continuing private bonds that a citizen may hold for their country of origin and cultural heritage, we believe that the commitment made in the Oath and Affirmation affirms the citizen priority for Australia as their chosen country of citizenship.

I enclose, for your information, a copy of my speech on this matter.

I have made representations on your behalf relating to the concerns specifically of the Czechoslovakian community to the Minister for Immigration & Ethnic Affairs, The Hon. C. Hurford, M.P.

As soon as I have any further information for you, I will be in touch once more.

Yours sincerely,



ALAN CADMAN, M.P.

Encl:

Stínový ministr pan A. Cadman, MP, nás tedy informuje, že opozice je přesvědčena o nezbytnosti zřeknutí se všech jiných závazků při přijímání občanství, a tak rozhodně nesouhlasí s navrhovanými změnami. Koalice má porozumění pro soukromé pouto, které si občan uchovává vůči zemi svého původu, nicméně považuje za nutné, aby občan dal najevo, že Austrálii staví na první místo.

Ve svém vystoupení v parlamentu v březnu pan A. Cadman mj. zdůraznil, že zřeknutí se jiných závazků je pozitivním krokem k pochopení zákonných požadavků, jedinečnosti a statutu australské totožnosti. Jedinac si uchovává svůj soukromý a kulturní charakter, ovšem současně se hlásí k vyřešení a silnějšímu charakteru země, kterou si pro sebe vybral. Z toho vyplývají výhody i povinnosti. Austrálie zdaleka nebyla jedinou zemí, která vyžadovala takový projev loajlnosti; jako příklady obdobného přístupu stínový ministr uvedl např. Itálii, Maltu, Jugoslávii, NSR, USA, Kypr a dokonce i SSSR. Pan Cadman vyjádřil své přesvědčení, že vláda přistupuje k tak důležité změně bez dostatečných konzultací a že ne-

respektuje odlišné, avšak oprávněné názory. Ocenil přínos přistěhovačů k rozvoji země a zdůraznil, že podle průzkumu roku 1983 plyných 86 procent Australanů je hrdých na svou zemi. U dvou největších skupin přistěhovačů - Britů a Jihoevropanů - to bylo dokonce 96 procent. Navzdory těmto faktům se vláda snaží o znehodnocení takového vztahu.

Tolik tedy prozatím k problému, který se nás týká mimořádně vážným způsobem. Naše postavení v Austrálii je v mnoha směrech zvláštní a leccos má pro nás specifický dopad. Věc proto nepovažujeme za vyřízenou.

Vř vřbece Austrálie, jakého chce občana?

My ovšem víme, jakou chceme mít Austrálii: demokra-

tickou a přitom silnou. Demokracie předpokládá, že občané respektují své povinnosti a dokáží využívat v tom nejlepším smyslu svých práv. A síla předpokládá, že totéž umí i stát.

Je v našem nejvlastnějším zájmu, aby australské úřady - od těch nejnižších až po federální vládu - při svém rozhodování braly zřetel i na postavení uprchlíků ze země, kde zdaleka vše není takové, jako tady. Aby tedy braly zřetel i na Čechy a Slováky, kteří v Austrálii tradičně patří mezi opravdovou loajální občany.

Panoráma bude soustavně připomínat státní moci, že jsme tady.

PANORAMA

Pořady BBC v češtině nebo slovenštině: Volá Londýn Volá Londýn

Rozhlasové vysílání stanice BBC z Londýna v češtině a slovenštině má opravdu slavnou tradici, trvale vysokou úroveň a tedy i široký okruh posluchačů. Pořady jsou určeny pro lidi v Československu. Nicméně i pro nás - Čechy a Slováky ve všech koutech světa - mohou být jedinečným zdrojem informací o událostech, které se nás dotýkají, o nichž se však ve světových prostředcích zemi, kde nyní žijeme, obvykle dočteme jen málo, ještě obvykleji nic. Nic nebrání tomu, abychom i my vyladili přijímač ve vhodnou chvíli a dozvěděli se trochu víc.

České a slovenské vysílání BBC obvykle zachytíte na některé z frekvencí /kHz/ 11965 - 11925 -

11945 - 12040 - 9750 - 9760 - 9660 - 7295 - 7260 - 7235 - 6150 - 6140 a 6125, které odpovídají vlnovému délkám /m/ 25 - 31 - 41 a 49.

Vysílací časy platí v Austrálii pro Brisbane, Canberru, Hobart, Melbourne a Sydney; posluchači v jiných časových pásmech si je laskavě poopraví.

4.15	- 4.30	PM	česky / denní tisk, depeše, komentář/
5.15	- 5.30	PM	česky / totéž/
2.30	- 3.00	AM	po slovensky /rozhlasové noviny, společenské trendy, britský dnešek, informace o tvorbách populární hudby, věda, průmysl, polnohospodářství, náboženství, kultura/
3.30	- 4.00	AM	česky /rozhlasové noviny, angličtina, hudba, pořad Johna Kelwaye/
6.00	- 7.00	AM	česky /rozhlasové noviny, angličtina, věda, kultura, aktuality, ekonomická hlídka, technika, týden v Británii/
7.00	- 8.00	AM	po slovensky /rozhlasové noviny, britský dnešek, populární hudba, věda, průmysl, polnohospodářství, náboženství, politický fokus, kulturní magazín/

OZNÁMENIE

Z iniciativy niekoľkých pracovníkov okolo Našich snáh bolo založené slovenské výskumné a študijné vydavateľstvo

SLOVAK RESEARCH AND STUDIES CENTRE

Založenie tejto inštitúcie vyžiadali si najmä dve okolnosti:

- 1/ To, že naši spolupracovníci a exulanti si všimajú a pracujú na rôznych otázkach slovenského národného vývoja. Sledujú krajanový život v krajinách, kde naši ľudia žijú. Iní sledujú vývoj v komunistami zotročenej domovine, píšou o tom úvahy, angažujú sa literárne, kde sa odzrkadľuje terajší stav slovenských národných záležitostí i slovenských nádejí.
- 2/ Potom to, že sme potrebovali inštitúciu, ktorá by bola chránená ako nezárobková a siciálne-kultúrna inštitúcia od veľkých daňových povinností, spojených s vydavateľskou činnosťou a tak aby sme mohli svoje skromné finančné prostriedky čo najúčinnejšie využiť.

Chceme tak tých pracovníkov, čo z vlastnej iniciatívy pracujú na spomenutých otázkach sústrediť, podporiť v ich práci, podľa možnosti poskytnúť im potrebné pramene i materiálne prostriedky a potom ich práce vydať.

Členom strediska sa môže stať podľa vlastného rozhodnutia každý exulant, alebo krajan slovenského pôvodu, prípadne iného pôvodu, ak sa zaujíma o slovenské národné a československé štátne problémy, prípadne je literárne a umelecky činný.

Určili sme tri druhy členstva: zakladajúci člen - kto zloží raz navždy 500 US dolárov, riadny člen - s členským príspevkom 30 dolárov ročne a podporujúci člen s príspevkom 15 dolárov ročne.

Za zakladateľov Slovak Research and Studies Centre: Martin Kvetko, Rudolf Prašťacký, Ján Kučerák

Prihlášku laskave na adresu: Mr. Rudolf Prašťacký, 21 St. Clair Ave. East, Penthouse Suite, Toronto, Ontario M4T 2T7, Canada.

V HORÁCH

už bude pozdě uvažovat o skutečně prvotřídní výstroji!
Vaše cesta za sněhem proto musí začít u

**** Snow-Ski ****

kde najdete vše, co z pobytu na horách udělá velký zážitek.
NEJMODERNĚJŠÍ LYŽE MNOHA ZNAČEK - OBLEČENÍ - VŠECHNY DOPLŇKY
Lyže i opravujeme a půjčujeme.

Na skladě máme i vše, co potřebujete pro pěší výlety do buše



SNOW - SKI PTY. LTD.

Tooronga Village Shopping Centre
Hawthorn East, Vic. 3123 /shop 26/
Telefon 20-7437
nebo
68 Whitehorse Rd., Balwyn, Vic. 3103
Telefon 817-4683

Chtějte mluvit s Pepou Blahoušem!

Koňské rozjímání

František /Frank/ TOMAN je zaneprázdněný muž. Za rok stihne práci, podrženo, sečteno, která jinému trvá dva, a nahoře pak nechtějí věřit, že je to možné. Přitom organizuje skupinové návštěvy koncertů, chodí do buše a lyžuje. Telefonujete-li mu, během hovoru stihne uhasit začínající požár v bytě. V jedenačtyřiceti letech je F. Toman vedoucím oddělení studia o koních na Box Hill TAFE College /stát Victoria, Austrálie/ a kromě učení pověřen přípravou dalších kursů. Melbourne THE AGE mu loni věnoval čtvrt tiskové strany. A THE SUN udiveně konstatoval, že všichni jeho studenti mají dobrá pracovní místa jistá už předem...

F. Toman, bývalý student vysoké školy zemědělské v Praze - Suchbátka a žokej, přišel do Austrálie před 18 roky, aby Australanům řekl něco o koních. Australanům a o koních? Nehoráznost?

-Byl to několikaletý boj a nedůvěra, či lépe určitá rezervovanost akraje byla. Já sám nikdy v Austrálii nezavodil, neměl jsem tedy jméno jako jezdec. Všichni koukali, co vyleze z toho kursu...No a teď se o naše absolventy rvou, málem doslova, trenéři nám volají ještě týdně po tom, když už žádný není k dispozici.

-Začneme ale od začátku. Tenkrát v Československu...

-Začal jsem jezdit skoky. Životní klika, že mým trenérem byl Pulkrábek, jeden z nejlepších čs. jezdců před válkou. To byla celá generace důstojníků, opravdová evropská extra třída. Na olympiádě roku 1928 měl kpt. Ventura zlato, v Berlíně roku 1936 Čechoslováci skončili třetí. A to byl ohromný úspěch, protože Němci tehdy postavili poprvé tak strašlivě těžkou "military", jaká se jezdí do dneška.

-Níc méně po válce tihle slavní důstojníci od dragounů nedopadli nijak dobře.

-To nedopadli. Všichni, jen snad s výjimkou Dobeše, skončili v kriminále. Prostě je chtěli zlikvidovat. Sport krátil se zavrhl, to nebyl fotbal nebo hokej. Ale narazili. Čs. kůň vyhrál Velkou pardubickou naposled roku 1956, pak už vyhrdli jenom Rusové...

-Ti prý tenkrát pro trénink postavili u Moskvě přesnou kopii Velké pardubické.

-To je pravda. Se vším všudy. I s Taxisovým přtkopem. Vrazili do všeho prachy, v Irsku nakoupili nejlepší koně, a dělali si s našimi, co chtěli. Někdy měli i první tři místa. Byl to naprostý debakl a najednou někomu začalo docházet, že to bez předváděcích důstojníků nepůjde. Tak je z basy pustili a nadělali z nich trenéry. Čechura, předtím zavřený nedařlák

Liberce, tak roku 1963 pro Velkou pardubickou připravil starého Koróna, bylo mu už 12 let. A vyhrál. Bylo to poprvé po šesti letech.

-Všechno tedy zase při starém.

-Kdepak. Stálým problémem je kvalita koní. Od války totiž v Československu není přísun nové krve. Plnokrevník je uzavřenou populací a potřebuje novou krev z Anglie, USA a Irsku, kde jsou nejlepší koně na světě. V Československu se to nedělá a důsledkem je, že koně nemají rychlost. Velká pardubická je o třista metrů kratší než Liverpoolská, a přesto se běží zhruba o dvě minuty déle. Když se v Pardubicích před léty poprvé objevil anglický kůň - sádeka ne nejlepší, navíc ho jel už dost starý pán - naložili mu vůbec největší váhu, jakou tam kdy kůň musel nést. Přesto udělal rekord.

- Proč tedy západní stále nemají o Velkou pardubickou větší zájem?

-Ceny nejsou příliš ohromující. A pak, možná především: málokdo chce riskovat, aby se opravdu dobrý, drahý kůň zabil na Taxisu. V Liverpoolu je sice většina překážek těžších než v Pardubicích, ovšem Taxis nemá obdobu, skáče se shora dolů, je to zabiják.

-Ty bys Taxis skočil?

-Nějaké roky mi přece jen přibýly. Teď už bych o tom nejdřív přemýšlel.

-Václav Chalouka, mnohonásobný vítěz Velké pardubické, se před časem zúčastnil závodu lidí na stejné trati - včetně Taxisu, který běžci skákali ze zvláštního lešení, podobně jako větší překážky - a zase vyhrál. V cíli povídal: Konečně vím, co si ta kobyla myslí...

-Chaloupka je určitě špičkový jezdec v československých poměrech. Ale když ho letos poslali do Liverpoolu s Essexem, neměl naději. Ostatní koně byli mnohem silnější. Oni je tu při tréninku galopují - to znamená, zatěžují na plný výkon - mnohem častěji, než se to dělá v Československu. A je tu i určitý rozdíl v kvalitě jezdců. V Československu, když má překážkový žokej za rok patnáct vítězství, je král. V Anglii jich musí mít sto padesát, aby se říkalo totéž. To je fantastický výkon. Zdejší jezdci pracují na volné noze, nejsou zaměstnanci stájí, každý dolar je potřeba vydělat. Proto jsou velice tvrdí. Pokud jde o Australany, jsou na rovině skutečnou světovou elitou. Ve skocích je lepší Nový Zéland.

-A ty jsi přesto přišel s úmyslem, že jim něco řekneš o koních...Víš se tedy vůbec něco o čs. dostihovém sportu?

-Znáji Velkou pardubickou. Jinak nic.

-Z čeho jsi tedy vyšel v úvahách o novém studijním oboru?

-Z požadavků majitelů stájí a trenérů. Nějaké kursy předtím organizovali buď dobří koňáři, kteří nerozuměli administrativě, nebo dobří administrátoři, kteří o koních věděli děsně málo. Já by i obojí. A věděl jsem, co trenéři čekají od absolventů kursu. Když takový majitel jede na závody se dvěma koňmi, vezme na přívěsu za autem třeba dva a půl miliónu dolarů...

-Tedy přijde líto, když se někdo zezadu do něho opře.

-No jo. Podobně ale přijde líto, když se mu o koně stará někdo, kdo není na úrovni. A na tom jsem stavěl.

-Zájem?

-Daleko větší, než kolik je míst v kursu. Třeba letos se hlásilo 60 lidí, mohli jsme vzít jen 20. Radši jsme už přestali inserovat... To je vůbec zajímavá věc. Ozývají se nám totiž i lidé, kteří už mají dobře placená místa se slušnou perspektivou. Například v bance. A jsou ochotni se vším praštit, dělat akraje za méně peněz, ale být u koní.

-Kdo je lepší - chlapci nebo děvčata?

-Holky mají lepší výsledky. Taky jich máme v kursu větší. Ženy nemají takovou fyzickou sílu, tedy jdou na věci jinak, koním to vyhovuje. Mají také víc trpělivosti. Stane se, že chlap vychová z koně zabijáka. Žena ne. Ale to platí obecně při zacházení ze zvířaty, dívky jsou lepší.

Petr MARÁN

Nebojte se orchidejí

V Austrálii, na Novém Zélandu a vlastně všude ve světě je pěstování orchidejí mohamilionový byznys. Větší firmy dokáží své zákazníky - za pomoci moderní techniky - zásobit bez problémů. Ale je možné se pustit do orchidejí podomácku, někde na zahradě za vlastním domem? Ano - je. Odstartovat vlastní sbírku je možné s nenáročnými druhy, jako je například cymbidium, v Austrálii snad vůbec nejpopulárnější orchidej. Ovšem také Japonsko, Anglie, Nový Zéland a USA jsou na čele, pokud jde o pěstování orchideje cymbidium; absolutní prvenství v poslední době bych ale asi dal Japonsku. Rostliny dovedou během tří let vykvést až se třiceti květy! Jsou velice atraktivní a hlavně trvanlivé, proto se hodí ke stříhání. Ve váze vydrží až šest neděl. Květy jsou bílé, žluté, zelené, oranžově červené, někdy až hnědo-bronzové, křížením se získají smíšené kombinace... prakticky chybí pouze modrá barva. Nakonec máme velmi dobrou tradici. Podíváme-li se do historie, musíme u českých sběratelů začít Benediktem Roetzlem, který pracoval pro "orchidejového krále" Sanderse. Právem je zařazován mezi světovou

-Poplatky?

-Box Hill TAFE College je státní škola. Tedy 40 dolarů za kurs.

-Existuje něco podobného v soukromém školství?

-Ano. Na jedné koleji poblíž Geelongu. Za kurs se tam platí devět tisíc dolarů. Rozumíš správně...devět tisíc.

-Neuvažuješ tedy o změně parkety..?

-Ne. Platy určitě jsou koneckonců zhruba stejné. Kromě toho myslím, že vzdělání má být zdarma nebo prakticky zdarma. Všichni mají mít šanci. Je moc holek a kluků, kteří by rádi dělali s koňmi, a přitom rodiče si nemohou dost dobře dovolit dát takovou hromadu peněz za soukromý kurs. Australané mají koně zatraceně rádi. Kdo v Evropě si může dovolit mít vlastního koně? A tady to pořád možné je. Jsou i rodiny s relativně nižšími příjmy, které si drží koně a utáhnou to. To se mi moc líbí na Austrálii. To se mi vůbec líbí.

-Tedy díky za rozhovor. Na okraj snad ještě tolik, že F. Toman bude dostihovým expertem PANDORÁMY a současně členem její redakční rady.

- red -

elitu. Pojmenoval mnoho orchidejí. Roetzl byl vůbec prvním Sandersovým sběratelem a později se usadil v Praze, kde měl i vlastní sbírku. František Doležal, Václav Veverka a Jan Satrapa po úspěších ve Střední a Jižní Americe - jak to popisuje František Flos v knize "Lovci orchidejí" - se také zapsali do naší historie. Satrapa později v zámeckých sklenicích v Červených Pečkách založil jednu ze svého času největších sbírek v Evropě, a právě tam se s ním seznámil spisovatel František Flos. V Československu jsou i dnes pokračovatelé této tradice. Velkou sbírku má botanická zahrada při Karlově univerzitě v Praze. Liberecká botanická zahrada vlastní jednu z nejkrásnějších kolekcí ve střední Evropě. Když jsem roku 1970 pracoval na novoguinejském ostrově Bougainville, poslal jsem svému otci semena vzácných orchidejí, které on poskytl právě liberecké zahradě. Během pěti let tam pak v laboratoři z těchto semen, vyklíčených v agaru, vyrostly dospělé rostliny, s nimiž se nyní chlubil. Také moravská metropole Brno se může pochlubit velkou sbírkou. V roce 1962 ing. J. Krístek a ing. J. Dušek založili soukromou sbírku, kterou později darovali brněnské vysoké škole zemědělské. Dodnes spravují sbírku botanické zahrady. Ale vraťme se k našemu pěstování orchidejí podomácku. Touhou každého vážnějšího sběratele je pěstovat tropické orchide-

Je, tedy Cattlea, Phalaenopsis, Paphiopedilum, Dendrobium a jiné teplomilné druhy. To však už předpokládá vytápěný skleník, protože teplota za všech okolností se musí udržet okolo 15 stupňů Celsia. V zimních měsících je to tedy finančně poněkud náročné. Kde však podobnou zálibu nikdy neměl, je ochuzen o krásný pocit radosti, když některá z orchidejí rozkvetne. Je to velká odměna za nesčetné hodiny opatrování opravdových skvostů přírody... V Austrálii už znám několik českých sběratelů, ale rád bych jich poznal víc. Mohli bychom si sdělovat zkušenosti a obohatit své sbírky výměnou. A pokud jde o čtenáře PANORÁMY, kteří by chtěli začít s orchidejemi, jsem připraven jim podat pomocnou ruku. V každém větším městě mohou také vstoupit do klubu, kde se seznámí

s odborníky, kteří ochotně pomohou. Já jsem tak poznal J. N. Rentoula, který právě dokončil své životní dílo "Pěstování orchidejí", čtyři svazky bohatě ilustrované snímky většinou z jeho vlastní sbírky. Sám pěstuje orchideje už víc než 40 let! A vždy rád poradí a předá zkušenosti druhým v tomto ušlechtilém oboru, který vábí a v budoucnu bude stále vábit nové a nové zájemce.

Poznámka redakce: Petr Maňan to na sebe neřekl, prozradíme tedy my, že v klubech /Ringwood Orchid Society, Warringa Orchid Society/ dosáhl několika významných úspěchů se svými exempláři. Jmenujme například první cenu za orchidej B.L.C. Waikiki Gold XC. Loddigesii.

Napsal deník THE AUSTRALIAN: Pan Michajlov /vedoucí redaktor moskevské Pravdy - pozn. red./ také prohlásil, že v SSSR nejsou žádné případy AIDS prostě proto, že tam nejsou homosexuálové...

Ireland's silent hardware of death



A masked member of the Irish National Liberation Army shows off his silenced Czech made Scorpion light machine pistol to reporters in Belfast yesterday. The army claims it has enough of the weapons to arm all its members — Reuters picture

Počet diváků sledujících programy australské etnické televizní stanice SBS-TV nebyl nikdy velký, i když jejich kvalita dosáhla více než solidní úrovně. Počet diváků výrazně poklesl, jednak změnou vysílací frekvence a nutností instalace nové antény, případně i úpravy přijímače, a jednak politickým zaujetím, které nám není vždy příjemné. Nutno ale dodat, že SBS-TV nyní vysílá téměř jednou týdně film v českém nebo slovenském znění. Někdy se docela dobře bavíme.

Rada evropských umělců byla pozvána na nedávný festival varhanní a cembalové hudby v Melbourne. Do pořadu byla zařazena přednáška o českém barokním skladateli Janu Dismasu Zelenkovi, nazvaná "A Master Rediscovered". Prvnímu provedení jeho skladeb byl pak věnován celý večerní koncert.

Academia, nakladatelství Čs. akademie věd v Praze, vydala v tomto roce třídílné dílo Karla Haise a Břetislava Hodka Velký anglicko-český slovník. Poslední podobný slovník byl vydán Jungem před 70 lety a již dávno nestačil současným požadavkům. Nový slovník obsahuje na téměř třech tisících stránkách 100 000 hesel. Každé slovo je opatřeno přepisem výslovnosti, gramatickým aparátem a pokud je zapotřebí, stylovým nebo regionálním určením s českými ekvivalenty. Slovník zaznamenává lexikální, gramatické a výslovnostní odlišnosti angličtiny britské, americké, kanadské, australské, indické a jihoafrické.

Podle posledních výzkumů bylo zjištěno, že přistěhovalci trpí větší nemocností než lidé narození v Austrálii. Zpráva uvádí, že hlavními příčinami jsou nižší příjmy, nižší penze, diskriminace v pracovním prostředí a nedostatečný sociální program pro nemocné, staré a práce neschopné obyvatelstvo mimoaustralského původu.

V Praze vyšly nedávno dva cestopisy: Miroslava Opita "Návraty na Bali" a Josefa Suchomela "Z Tahiti na Tuamotu". Tichomoří a Oceánie zřejmě láká české cestovatele prstem na mapě.

Australská poštovní správa vydala obálku s 33 centovou známkou věnovanou 25. výročí založení Amnesty International. Příjemci této poštovní ceniny v Československu dobře pochopí, proč je zobrazená holubice spoutaná ostnatým drátem /viz reprodukce na str. 18/.

Australský institut pro multikulturní záležitosti uspořádal v Melbourne konferenci o etnické a multikulturní problematice.

Ve Švýcarsku vyšla zpráva o první evropské konferenci věnované právu na azyl /La fortress européenne et les réfugiés: Ligue suisse des droits de l'homme/. Ve Vídni byla publikována zpráva Mezinárodní helsinské federace s názvem, který plně vystihuje obsah: Asylum policy and family reunification policy in ten European countries. M.R. Marrus a Oxford University Press vydali historickou studii nazvanou The Unwanted - European Refugees in The Twentieth Century. Stanovisko k přijímání politických uprchlíků do Švýcarska vysvětluje brožura /Notre politique d'asile et les nouveaux réfugiés: Le Heures, Lausanne.

Wolfgang Benz: Die Vertreibung der Deutschen aus dem Osten /Fischer Editions, Frankfurt am Main/: poválečný osud Němců je stále horce i hoře diskutován v exilovém tisku. Publikace přináší fakta, jak je viděli sami odsunovaní. 2 Československa jich odešlo 3 a půl miliónu. z území dnešního Polska 9 miliónů a 1 a půl miliónu osob přešlo natrvalo z východního do západního Německa.

Austrálie zvyšuje přistěhovaleckou kvótu o deset tisíc, takže v období 1986-7 přijme kolem sta tisíc přistěhovalců. V tomto trendu se má pokračovat a v průběhu desetiletí má příjem dosáhnout 170 tisíc osob ročně. Ministr přistěhovalectví uvedl, že žadatelům původem z Polska a Československa se bude věnovat zvláštní pozornost.

/vše IP/

V Americe je už dlouhá léta v proudu veřejná diskuse o pornografii: zda je prospěšná či škodlivá. Hned na začátku mi dovolíte říci a jasně vyslovit svůj názor na věc: pornografie, jak to já vidím, je někdy prospěšná, a někdy, add se mi, škodlivá. Můj názor zhruba reprezentuje dosavadní výše-

Moje dobrá stránka.....

FEJETON JIŘÍHO ŠKORY Z USA

dek té celonárodní debaty, která se před lety ve Spojených státech rozvířila a vířila a vířila dál a dál...

V souvislosti s tématem pornografie se mi vybavují vzpomínky, s nimiž vám nesbývá než se o ně se mnou podělit.

Já vyrostl v Sesemioch u Parábic. Sesemie byly malé, prázdné místo, kde - jak mi teď přišlo na mysl - žili hlavně přeloci, žili ševci. Tak jako ledaskde jinde, i my jsme měli obecního blázna. Byla to Bláznivá Máňa. Na požádání, a nebo i jen tak, pro nás osm - desetileté mamasy dokázala vyhodit sukni nad hlavu, až jí bylo vidět černý klín podbříšku, bláznivě se zasmála a byla v prachu... Říkali-li v prachu, tak tím nemyšlím, že se svalila. Prostě odběhla, že ano...

Jakej se zjevně, že to nebyla pornografie. To byla legrace. Bláznivá Máňa byla asi první a nejrychlejší striptérka na světě.

JÁ AIDS, TY AIDS

Jak je to dlouho, co pražský i bratislavský tisk vehementně popíral výskyt AIDS na čs. území? Co se mluvilo o dalším příznaku rozkladu kapitalistického bahna?

Nu - a už se dozvídáme, že v Československu se zřizují speciální zdravotnické instituce se zaměřením na problém, který z hlediska propagandy jaksi nebyl. Vzniká dilema. Ve společnosti s autoritativním systémem vlády se jistě nebudou dělat přílišné starosti s případným porušováním práv jednotlivce v souvislosti s nucenou izolací atd... Nedá se však čekat, že by se postižení se žádostí o pomoc zrovna hrmuli. Homosexuální styk mezi osobami staršími 18 let sice v Československu není trestný, ovšem tím také všechny vymoženosti "gay" komunity končí. Přihlásit se veřejně k odlišnému sexuálnímu zaměření s jistotou znamená znemožnění jak na pracovišti, tak v okruhu známých, nehledě k tomu, že homosexuálové jsou vítanými objekty vydírání. Nejen amatérského. Policie si vede evidenci, jednou se hodí. Postavení homosexuálů dokumentuje osud vynikajícího pražského herce, národního umělce, který byl doslova terorizován skupinou prostitutů a olupován o majetek. I když se o tom neoficiálně vědělo, sám na policii nikdy nezašel. Jiný příklad: před časem byli souzeni dva chlapci, kteří lovili "klienty" na pražském hlavním nádraží. V nedalekém parku je vždy zmlátili a okradli o peníze a další cennosti. Sami přiznali na 60 případů. Z postižených loupež neoznámil ani jeden a dokonce ani po výzvách v tisku, slibujících "diskrétnost", se nikdo nepřihlásil. Všichni totiž věděli, proč. Zdá se tedy, že podchytil výskyt AIDS v Československu vzdor všem "přednostem socialistického zdravotnictví", jakým je například nucená internace v psychiatrických a jiných léčebnách, nebude žádná legrace a podaří-li se s věcí něco udělat, tedy nejspíš zase jen nějakým propagandistickým kouzlem.

Petr HRONEK

Když nám bylo asi dvádnět - třináct, to už bylo v Parábicích, kde lidé věděli, že je permik, tak nám přinesla jedna svazačka skládací knížku "Sněhurka a sedm trpaslíků." Ne, nechtějte na mě vědět, co ta Sněhurka s těmi trpaslíky prováděla... Smáli jsme se tomu jako šílenci; svazačka, které bylo asi 16, možná 17 let, se dívala vytřeštěně a pak nám nakázala, abychom o tom nikomu neřekli, nebo že prý nám zařídí, abychom nešli na studii, ale rovnou do výroby. Tak ta knížka, to už byla pornografie. Uškodila nám? Pochybuji o tom. Byla to legrace.

Jako správný Čech jsem také nějaký čas strávil ve vězení - začátkem padesátých let. Sešel jsem se tam se všelijakými lidmi. Jeden pan vězeň, přejme mu třeba pan Vinař, seděl za pornografií. Podomácku vyráběl takové uhléčné sešitky, něco jako byla ta věc se Sněhurkou, pořizoval série fotografií a filmy, na nichž byli jeho známí tak, jak je pambru stvořil, a vytvářeli rian - nabízel by se říci spartakidání - seskupení. Musím podotknout, že pan Vinař byl velice nadaný výtvarník, že například ty knížky sám kreslil. Dokonce v barvách. Dostal asi 14 let. Když nám o své činnosti po večerech na cele vyprávěl, smáli jsme se jako zdivoželá zvířata, včetně bachaří, kteří za této situace takřka zlidštěli. Pan Vinař, možná říci, provozoval svou činnost v nevhodnou dobu v nesprávné zemi. Například dnes a tady by byl vášním obchodníkem a poskytoval by interview televizí...

Jak se mi vybavují v souvislosti s naším tématem vzpomínky, nemohu nepoužít ošklivého dvojitého záporu a naopak se musím zmínit o době, kdy mllokterý Čech jezdil za hranice. Tam se dostali v padesátých, šedesátých, sedmdesátých, osmdesátých, devadesátých - pardon, ta tu ještě nejsou - letech leda přední umělcové, vědci a zasloužilí straníci. A co myslíte, že z nevládních ciziny, kde týden dva bloudili, přivezli? Ó ano, nějakou tu pornografii. Co o tom soudit? Asi nesoudit, ale je to výmluvné. Už jen ta představa: zasloužilý umělec sldí v ulici západního města, koupí si časopis s nahotinkami, skryje ho v dynamo trenkách a propašuje na Vinohrady, aby se tam pak v šatně divadla s kolegy hihňali nad zakázaným kontrabandem.

Některé vzdělanci nám vysvětlili, že pornografie má mnoho stupňů a že je s lidařem od začátku jeho existence, a že existuje erotické umění; však v Československu, tedy v tom svobodném, to znamená hodně dávno, vycházela dokonce Erotická revue, kam přispívali Toyen, Sma, Vrchlický, Seifert a někteří Devětsiláci.

Debata o tom, zda pornografie je prospěšná či škodlivá, bude jistě ještě pár stovek let pokračovat. Nevím přesně, co dodat.

Zdá se mi přirozené prohlásit, že jsem už zamerikanizovaný, že lépe než zakazovat je dát lidem možnost volby. Tak jste se toho vlastně moc nedověděli, ale pravda je, že jsem ani nic takového nesliboval.

Milí přátelé,

přeji vám upřímně, aby se dařila všechna předsevzetí, která v zaslaném oběžníku dáváte do vinku nového měsíčníku.

Panoramatický pohled na náš exil je dobrý - přes výjimky, o nichž se často dočítáme - a věřím proto, že většina Vaší práci náležitě ocení. Věřím také, že potíže, které se mohou vyskytnout, vás od vydávání neodradí.

Váš
P. Váňa

Poznámka redakce: Důvěra v dopisu vyjádřená nás opravdu mimoděk těší. Pan František Váňa - na vysvětlenou pro ty v exilu "služebně" nejmladší - byl po tři desetiletí neuhavným vydavatelem Blasu domova, o němž se s úctou zmiňujeme v úvodním článku prvního čísla Panoramy.

Karel Fried, 51, syn bývalého viceprezidenta Škodovky, ve funkci Solicitor General zastupuje americkou vládu u Nejvyššího soudu USA. Je to zatím nejvyšší funkce, jaké kdy čs. emigrant první generace nabyt ve Spojených státech.

Jiří HODAC

Čtyřicet jedna kroků

Sonda do pražského drogového podsvětí

**

Muž v bílém plášti se dívá s neskryvaným podezřením. Nevidí totiž nikde policejní vůz. Očima ještě jednou přelstěně prázd-
né prostranství před pavilónem 26 bohnické psychiatrické
léčebny. Sem přece přivázejí lidi jenom v policejních au-
tech.

"Hm," řekne konečně. "Hm. Tedy takhle. Vy jste se sem hlásil
dobrovolně. To se tu často nevidí, kamaráde."

Opět studuje papír, který náš člověk přinesl z příjímecí
kanceláře. Konečně pokrčí rameny, co je mu nakonec po tom,
a kývne hlavou.

Dveře z těžkého dřeva zapadnou. Zámek, ovak.

Ještě jedny dveře. Ještě jedno cvaknutí.

"Všechno svlíknout, všechno dolů, rychle, a tady do toho
pytle," muž v bílém sahne pro plátěný vak. Za několik vteřin
je náš člověk zcela nahý. Podlaha studí do nohou. Ošetřovatel
na něj hledí sametovým zrakem. Zjevně mu dělá dobře koukat
na nahatě pány.

"Dobrovolně. Hm," vrátí se k myšlence nakousnuté venku. "Li-
di nám sem chodí od soudu. Nebo je pošle národní výbor. A vy
dobrovolně. Hm."

"Jo," našemu člověku debata přestává být příjemnou. Nechce
budit pozornost. Nechce se lišit. Nesmí vzbudit podezření.
Potřebuje, aby ho dav vstřebal do sebe.

"Já už dál zkrátka nemohl, pane ošetřovateli," řekne. Jenom
primář protitoxikomanického oddělení ví, proč tu vlastně je,
čím je doopravdy. Nesmí se to provalit. Je tu příliš horká
půda bez ohledu na to, že studí podlaha.

Muž v bílém zaklapne občanský průkaz. Naštěstí je tam pouze
jméno zaměstnavatele, nikoli název profese.

"Hm. Tohle hoďte na sebe," přejede našeho člověka naposled
mírným pohledem a přisune hromádku ústavního prádla. "Krás-
ný to není. Ale jsou na tom všichni stejně. Nic jiného tady
nosit nasmíte."

Samozřejmě to nepadne. Ale je to jakžtakž pohodlné. A jestli
blbě vypadají všichni, nic se naděje. Vypadat dostatečně blbě
je nakonec cílem. Vypadat neblbě by mohlo skončit značně blbě.
Zarachtí klíč v dalších dveřích. Za nimi už je ten zvláštní,
uzavřený svět.

"A dejte si pozor," buzik v bílém položí našemu člověku ruku
na rameno, než otočí klíčem docela. "Moc velký pozor si dejte,
kamaráde. Jsou to zatracení rafani. Když na to přijde, v noci
vás nikdo nepomůže."

Otváře dveře trhnutím. Na několik vteřin se oba světy propojí.

Chodba je dlouhá 41 kroků. Přesně.

Kluk, sotva dvacet, má horečnaté oči a v ruce žmoulá cigaretu.
Dokouje až do úplného konce, oheň užž chytí prsty. Teprv pak

zahodí vajgla s neskryvanou lítostí. Někteří z těch kolem jsou
ještě důslednější: napichnou nedopalek na sírku a dopřejí si
pár šluků navíc.

"Já začal v patnácti s barbiturátama, ještě na devítiletce, co
se divíš, někdo v tom jede i dřív, dáš mi ještě jedno žváro?,
díky, průser jen. Jak se k tomu dostat, no já se dostal, pak
k jiným věcem, trochu sem začal krást, zkraje fakt jen trochu,
potom víc, jo, udělali sme první lékárnou, zlatej důl, stačilo
to na nějakou chvíli, začal sem zkoušet jiný věci, silnější,
u Bonaparta v Nerudovce jsem poznal jiný lidi, taky nový věci,
to se lehce učí, že jo, učit se, učit se, učit se, někdo poví-
dal, prej Lenin, jo, ten vycpanej Lenin, teda než ho vycpa-
li, tak já papal a papal, dome se to provalilo, strašnej vir-
vál, máti se sypala, hysterka, fotčík na infarkt, von je před-
seda eróhá na podniku, ale já už měl hodně známých, dělali
sme další lékárny, šlo to krásně, žádný problém, úsměvy na
všech stranách, jen máma brečela a fotr vyhrožoval, ale bál se,
že mu to mezi soudruhama vomežou vo hubu, tak prosil, vážně
prosil, věc nevidaná, dycky chtěl, aby se ho lidi báli, a ta-
ky se ho báli, já pořád papal, papal, až jednou sme dělali lé-
kárnou a najednou venku mlikaři, policajti, někdo nás možná
shodil, možná ale ne, hned mi dal jeden ránu pěstí, až mě za-
zdil do regálu s acylpirinama, pak mě vodsoudili, že jo, vy-
pad sem ze školy, ve druhým ročníku průnky, nakonec mílovaný
rodičové přes vlivný známí vydupali, aby mě zaligrovali tady
v Bohnicích..."

Čtyřicet jedna kroků tam. A čtyřicet jedna kroků zpátky.

Cigarety jsou mírou všech hodnot, tady na pavilónu 26 psychi-
atrické léčebny v Praze-Bohnicích.

"Máš pro mě ještě jedno žváro?"

Náš člověk má. Hubenému chlapci se klepou ruce, když si znou-
vu zapaluje. Vtahuje kouř rychle, skoro udýchaně. Koncentruje
na cigaretu všechen zájem. Co je v plicích, to se počítá. Co
se rozplyne ve vzduchu, je čistá ztráta.

"Ty ses prej tady dobrovolně? Dobrovolnej vstup? No to se te-
da..."

"Jak víš, že jsem tady dobrovolně?"

"Tady se ví všechno vo každým, kámo."

To ten teplouš v bílém plášti. Ale přece jen se neví všechno.
Naštěstí.

Na primáře nedávno jeden skočil s kudlou. Nestrefil se. Při-
jela policie a při osobních prohlídkách se našlo na 40 nožů
a dýk.

Našeho člověka volají do vyšetřovny. Polstrované dveře nepro-
pouštějí zvuk. Na několik minut je sám s primářem oddělení;
primář je jediný, kdo ví doopravdy. Na několik minut náš člo-
věk má tedy zpátky svou pravou identitu.

Primář nekouří. Asi jediný v širém okolí.

"Koukněte, já tu jsem asi v takové pozici, jako kdybyste šel
do mototechny s pětikorunou a chtěl na nich nové auto. Nemám
iluze o možnostech léčby. Děláme, na co stačíme a na co máme
prostředky. A to většinou není moc. Na ochranou léčbu, jak
pobytu tad říká soud, se čeká až několik let. Když sem tedy
dneska někoho pošlou, tak ještě bůhvíjak dlouho bude ve stej-

né situaci; v jaké se dostal do průsvihu. Jistě, někdo mezi tím sedí v kriminálu. Ale víte, jak to s fetováním vypadá v base...?"

Z našeho člověka se stal chovanec číslo 36.

Dali mu plechovou krabici s tímhle číslem. Přes den v ní může mít věci běžné potřeby. Přidali navrch radu, aby do ní radši nic nedával, jinak mu to někdo ukradne.

"Mně ukradli jednou hřeben," vzpomene potetovaný zabiják, další přátelství za cigáro. Tváří se přitom strašně zle. Nedobře se povede tomu, u koho ten hřeben možná jednou uvidí. Chovanec číslo 36, náš člověk, cigarety se zapalovačem nechá radši v kapse.

Za cigaretu je možné dostat všechno. Taky poučení, chcete-li. Nervózní muž středních let si připaluje a říká, ať našeho člověka ani nenapadne si v jídelně sednout na cizí židli. Kvůli tomu už taky tekla krev.

Prý je kandidátem věd. Tam venku. Předě... Jím je tedy?

"O heroinu se kdysi přísahal, že není návykový. Co si o tom myslíte, pane inženýre?"

Rychle mrká očima. Úžasně rychle mrká očima, řeklo by se. To jej definuje v této chvíli.

"Víte, pane, lidé jsou nesmírně blbí, když na přijde," pokrčí rameny. Mrk, mrk, mrk. "Koukněte se do dějin. Tam najdete větší voloviny, než je heroin."

Tím, že někoho na čas zavrou do blázince, kandidátem věd ještě být nepřestane. Ale byl jím opravdu? Aspoň to tvrdí. Ale tady, na tomhle podivném oddělení, každý něco tvrdí. Někdo trochu lže. Někdo hodně lže. Někdo jenom lže. Hospoda čtvrté cenové skupiny, kde právě došlo pivo. Kdo si vymyslel tohle přirovnání a strefil se nečekaně přesně. Chovancům se navíc líbí.

Jedenačtyřicet kroků tam a stejně zpátky. Po chodbě bloumají alkoholici, narkomani a pohlavní úchylové, sexuální devianti. Před časem se tu právě tak motal mladík, který se jmenoval Jaroslav Papež. Když ho pustili, našel si místo promítače v pražském kinu Metro. A tam - v kabině za projekto-ry - zneužil malého kluka. Pak ho k smrti ubodal. Dostal provaz a visel.

Ale než se to stalo, právě těmhle dveřmi prošel ven. Kam vlastně vedou ty dveře?

"Kam vedou ty dveře, pane inženýre?"

Mrk, mrk, mrk.

"Člověče, vždyť jste skrz ně přece přišel!"

"To ano. Ale myslíte, že místo, z něhož do dveří vstupujete, je stejné jako místo, do něhož vycházíte ven?"

Mrk, mrk, mrk. Žádná odpověď.

Záleží někomu ještě na něčem?

V jídelně, v rohu, jakýsi děda usedavě brečí. Snad dvě hodiny. Jeden chovanec se dostal na vycházku a děda mu půjčil klíče od bytu, aby přinesl nějaké doklady. Toho člověka už neviděl. Ani klíče. Dneska ráno za dědou přišla kriminálka, aby sepsal, co měl doma.

Děda vzlyká a bezzubými ústy se sám sebe cosi ptá. Těžko říci, zda si taky odpovídá. Nikoho to nezajímá. Nikoho to nedojímá. Nikdo ho nevezme kolem ramen a neřekne, no tak, dědo, no tak.

Toxikomanie je ještě pořád inventárním číslem v arzenálu propagandy. Beznaděj a nuda sluší mládeži západních velkoměst. Hodí se to. V Signálu, Květech a dalších obrázkových magazínech rádi tisknou snímky z drogových doupat Amsterodamu, New Yorku či Londýna.

O vlastních mrtvých se mlčí. Chovanec číslo 36 moc dobře ví, jak těžké je dostat do novin byť jen drobnou zprávu. Člověka přitom mrazí z oficiálních, přitom přísně tajných statistik.

Šéf pražského drogového podsvětí přezdívaný Freud, taky Chemik, právě tady, na pavilónu 26 promýšlí nové kombinace, nové možnosti. Vystudoval chemii podomácku a dost možná by zvládl státní zkoušku. Myslí brilantně a lékaře nutí do filosofických sporů, což jím vždycky nesedí. Jednou sem přivezl amerického profesora, světovou kapacitu, který byl zrovna na kongresu v Praze. Lecos už viděl, řekl pak. Ale toho Freuda vám nezavídím, ještě dodal.

A hryzal přitom zamyšleně násadu lulky, ten pan profesor z USA. Nějak si nevšiml, že ta lulka vůbec nehoří.

Povídá mladík s obličejem Krista: "Viš, někdy se lekneš, starne se, že dostaneš strach. Řekneš si, že s tím musíš skončit, a myslíš to vážně. Skončit, to znamená se toho už nikdy nedotknout. Nikdy, nikdy, už ani jednou. A to, vole, je strašný vědomí..."

V prvním patře jsou ložnice a večer je tam mejdan. Služba je pouze v přízemí. Ošetřovatel se zamkne ve svém kamr-líku. Sám na osmdesát divých chlapů. Po čertech dobrý důvod, aby navylezl van.

Tady se nahoře neukáže. Ani když se barák třese. Pije se levné víno. Ten nejlacnější šmejdo, ve dne hanba to vzít do ruky. Pacienti se vykloní z okna a zručně vytahují



VAŠE
Česko - Slovenská "
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL

.... Vám zařídí levně, spolehlivě cesty do celého světa

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším způsobem, kdekoliv v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny potřebné formality k pozvání.

Volejte nás pro nezávazné informace na čísle
[03] 568-6699

Ve večerních hodinách - domů na čísle 277-7014

S pozdravem Dáša, Láďa a Zuzana
/mluvíme česky a slovensky/

lahve nahoru. Mají cvik. Ani jedna flaška nerozchoupe provázek, ani jedna neudeří o zeď, žádné střepy.

Kdosi se spouští z okna dolů a jde do hospody. Civilní šaty jsou na domluveném místě a kdo o nich ví, je vázán mlčením. Musí se vrátit včas a čisté. Zájem nemají.

Kolem půlnoci je na patře už slušný řev. Sedí se na chodbě na podlaže. Flašky koluji. Pilulky mění majitele. Všeobecná euforie, někdo už jen blábolí. Chovanec číslo 36 sedí v hloučku, číší ruku kolem ramen. Taký si lokne levné ohavnosti, když je na řadě. Hrdlo láhve se samozřejmě neotírá. Nakonec jsme všichni v odborech.

Kritický moment celé expedice. Kdyby se teď všechno provalilo, proti ožralé a zfetované sestavě mu nikdo nepomůže.

Situace se však nevyvíjí špatně. Nic proti němu nemají a on sám - zjistí s překvapením - pro tu chvíli nemá nic proti nim. Musí k nim patřit, chce-li odejít se zdravou kůží. Teď k nim patří. Patří mezi alkoholiky, narkomany a sexuální

násilníky, lidi mimo svět tam venku, do něhož však přesto všichni náleží. Mezi potetované zabijáky i muže s akademickými tituly, taky lékaře, kteří se zastavili tam, odkud po hubě už těžko padat dál. Překupníky drog, na něž je zastaralý zákon příliš krátký. Santusáky z automatů. Prasečkáře, číhající v parcích za keři.

I chovanec číslo 36 huláká a povykuje. A jako oni sebou švihne na postel až nad ránem. Šťasten, že aspoň dvě hodiny může jakžtakž spát.

Dopoledne je na programu parlament. Povinné shromáždění všech pacientů a personálu, na němž se řeší věci. Noční ošetřovatel suše oznámí, že nahoře byl zase bordel. Bere se mlčky na vědomí. Druhý ošetřovatel upozorní, že pana X večer zahlédl v hospodě. Pan X - pořád ještě krvavé oči po tahu - rozhrňčeně vyskočí a ohrazuje se proti nařčení, jak jenom by mohl. Chovanci se nahlas chechtají. A co tam dělal on, ukazují na lapiducha, co dělal v hospodě, no, taky chlastal! "Mne alkohol nezabíjí," povídá sanitář problematicky, čímž dál přispěje ke všeobecné srandě.

Jeden z pacientů nedávno vzal rcha a jen tak v trenýrkách do půl těla nahý doběhl z Bohnic až k Vitavě. U řeky si stopnul policejní auto: byl se koupat, někdo mu ukradl šaty, neví, jak se dostat takhle domů přes Prahu. A policajti ho odvezli až před barák.

Zmizet není problém. Hra je však proto, aby byla hrána: dveře z dubového dřeva jsou zde vlastně pro ty, kteří doopravdy zdrhnout nechtějí.

Utíká se. Ale zase ne tolik, jak by se dalo čekat u podobné sestavy. Pobyt v blázinci má i své přednosti a leckdo to rád ocení. Může i chránit před tím, co čeká před branou. Snad i osvobozuje, chcete-li.

"Kde, prosím pěkně, kde si můžete povídat, co chcete? Tady

ano. Tady můžete." libuje si kandidát věd, mrk, mrk, mrk. "Jste cvok a kdo na vás může? Zatraceně milý pocit," opraví se: "Aspoň někdy, příteli."

Je tu i stařík takříkajíc s inventárním číslem. Tak jako nová generace much vzala za svůj smrad v továrních komínech,

se miluje a moří, právě tak on jednou provždy přijal tohle za svůj svět. Tam - ukáže skrz zeď směrem k městu - by brzy umřel. Asi ano, je děsně bezbranný. Přesto ho už několikrát chtěli vyhnat. Naposled si nastrochu inkoustovou tužku a nasypal ji do očí. Málem oslepl. Ale zůstal.

"Máma ve vosmašedesátém vodošla do Kanady, já moh bejt neska Kanaďan, ale pak se vrátila, nák jí to tam zkraje nešlo, tedy sedla na letadlo do Prahy, to mě podrž, hned ji to zas došlo, ale zpátky už nemohla, šilela prej, co já vím, já byl malej fakan, tak sem vyrost jako dítě emigrantský, sám bejval ej emigrant, byl sem přece s ní v tý Kanadě, neznám ale ani jedno slovo anglický, co na tom, stejně se to na tobě drží, studovat se ti zachtělo, kamaráde, hm, hm, hm, na to máne jiný dětičky... Já vím, moc lidí je v průseru, ne každej na to



To se podívejme! Japonské pruty, francouzské navijáky, kanadské vlasce, italský podběrák, americké splávky! Jenom vrozená zdvořilost mi brání, abych mu řekl, co chytí ryze českého!

bere věci, tedy drogy, nejsem blbej, to by bylo laciný vysvětlení, ale přidalo si to ve správnou chvíli, eště mi nebylo patnáct, když sem si zobnul poprvý, nejdřív mi dával kámoš, pak už sám, já nejsem nic, ani vyučenej nejsem, ale povídám, blbej nejsem, kolem sou větší volavé, jen to prázdná je hrozný, ta nuda, já se chtěl zbavit nekonečný nudy, chtěl sem nákej prožitek... Jen jednou v životě sem měl holku, blbý u kluka v mým věku, co...? Časem ti na sobě úplně přestane záležet, papáš a papáš, zdechneš snad ve třiceti, co na tom, de vo to žít nějak intenzivně, něco prožít..."

Dorazí jacísi mužové vědy z výzkumného ústavu. A že budou bádat, v jakém stavu mají pacienti játra. Chovanci nadávají. Bez výjimky, včetně kandidáta věd: játra jsou jejich, co je komu do toho.

"Játra sou moje, plíce sou moje, sleziny sou moje..." sípá chlapík s mastnou pletí, který je jinak na hošíky.

"Mýlíte se. Jenom jedna slezina je vaše."

"A čí je ta druhá?!", ježí se ometač školních rohů: "Bolševika?"

"Ne. Ale máte jenom jednu slezinu."

Buzík se kouká zuřivě. Nerad, když ho někdo šidí.

Objeví se ošetřovatel a povídá, že se mohou přihlásit zájemci o lehkou fyzickou práci. Má to být součást léčby. "Líp vám uteče den," povídá a přitom zatraceně dobře ví, že se mu nepřihlásí nikdo, ani jeden jediný. Jako se mu nikdo nepřihlásil včera, především. A jako se mu nikdo nepřihlásí zítra, pozítří.

Chovanec číslo 36 se chvílemi dost nudí. Ale ví, že nesmí zvednout ruku. Svet za dveřmi má své zákony. Nemiluje kolaboraci s vnější mocí. Ony zákony pak platí zejména ve chvíli, kdy čísi ruka otočí vypínačem s prohlubující se nocí.

"Vaše chyba," řekne ošetřovatel. Jako řekl včera, především. Jako řekne zítra, pozítří.

Jednačtyřicet kroků tam. A jednačtyřicet kroků zpátky.

Přehoupne se dopoledne.

Hubený chlapec dál hledá někoho, kdo by mu dal pár cigaret.

Když nejinak, mezi homosexuály vždycky najde někoho.

Potetovaný zabiják dál pátrá po hřebenu a stokrát běda, když ho u někoho najde.

Naivní děda, co tak hloupě půjčil klíče, už nahlas nebrečí nad vykradeným bytem. Sedí ale dál v rohu, sám a stranou, a cosi šeptá pro sebe.

Inženýr, prý kandidát věd, dál chodí ode dveří ke zdi rychlým krokem, skoro utíká: mrk, mrk, mrk.

Stařík, který málem oslepl, jen aby nemusel do světa před branou, se usmívá pohlcen vlastní blažeností.

Chlapík s mastnou pletí nenašel nikoho, kdo by vyvrátit tvrzení, že má jen jednu slezinu. Zdá se, že se s faktem zvolna smířil. Nicméně dál kouká s podezřením a nedůvěrou.

A nekorunovaný král drogového podsvětí dál dotváří své teorie a čmárá chemické vzorce po kdejakém kousku papíru. Přitom se skrytě trýzní představou, že stárne, vzdaluje se věkem svému stádu, svým teenagerům. V drogovém podsvětí Prahy už kmitá několik mladých a hezky ostrých rafanů, boří se staré modly. Freud alias Chemik se bojí, že některým začíná být pro srandu: Oni se mýlí, on to ví, proč ho tedy jen přestávají následovat, proč hledají vlastní chodíčky, proč ho přestávají brát vážně...?

Přehoupne se odpoledne.

Přehoupne se další noc. Opět mejdan, binec, ráno parlament. Nový přírůstek: bezvousý mladíček vpadne škvírou dveří, zarazachotí klíč. Zdraví se s jinými bezvousými mladíčky a informuje, co nového se děje v branži.

Je možné jít do Mototechny a chtít auto za pět korun? Chtít možné je. Jistě.

Primář a náš člověk sedí zase proti sobě. "Tak jste viděl," řekne starý psychiatr, přisune si prázdný chorobopis chovance číslo 36 a napíše přes celou stranu: BEZ NÁLEZU PROPUŠTĚN. Nemá to ani trochu lehké, tenhle doktor. A to z mnoha důvodů.

Náš člověk je zase nahý a podlaha ho studí do chodidel.

Pomalu oblékne civilní šaty. Vlastní identitu.

"Moc dlouho jste tu nepobyl," povídá ošetřovatel a kouká přitom výsměšně. Už nevěří. Ale sejde ještě na tom?

Uvak. Oba světy se na okamžik propojí.

Rychle se stmívá. Náš člověk vykročí do houstnoucího podvěra a vydá se směrem ku Praze.

Dopad černobylské jaderné katastrofy na náladu veřejnosti v Československu je mnohem silnější než v západních zemích, kde - podle očekávání - se zásluhou podivné logiky tzv. mírového hnutí pro normálního občana téma stalo již mírně otravným. V dopisech z Československa je neustále tlumočena všeobecná obava, jaká bude konečná cena, kterou bude nutno zaplatit. Nepřesvědčivému uklidňování čs. sdělovacích prostředků samozřejmě nikdo nevěří. Připomeňme, že i v čs. jaderných elektrárnách došlo již k několika vážným nehodám s následnými ztrátami na životech. Ilegální skupina Anti-atom, která v Československu poměrně rychle zorganizovala publikační činnost, uvádí na masově rozšiřovaném korespondenčním lístku, že - citujeme - "reaktory v Jasl. Bohunicích, Mochovcích a Dukovanech nemají radioaktivní zónu chráněnou dvojitým pláštěm - pár kilometrů od osídlení... Atomová elektrárna s výkonem 1000 MW dodává za rok 250 kg plutonia, které stačí na výrobu 25 jaderných hlavic... Československo se má stát atomovou základnou Varšavské smlouvy." Nově přichází informují o silném protestním hnutí zejména na vysokých školách. Co účastníci podobných akcí - na rozdíl od států živých, demonstrantů na Západě - riskují, je nasnadě.

Při prohlížení inzertních rubrik pražských deníků nás možná překvapí, že v poslední době poklesla cena ojetých aut. Je tomu tak proto, že policie již asi 6 let stará vozidla předvolává k nelitostné /jak pro koho, samozřejmě/ prohlídce, při které by údajně někdy neobstála ani nová auta. Kde kdo se tedy snaží rodinného mazlíčka zbavit dřív, než ho pozvou pod sekeru.

INZERCE

v časopisu

PANORAMA

pro krajauskou veřejnost, české a slovenské podnikatele v Austrálii, na Novém Zélandě, celé jižní polokouli, všude ve světě:

FIREMNI INZERATY - RODINNÁ SDĚLENÍ - ARCE NAŠICH SPOLKŮ

Uděláme pro krajany, co je v našich silách.

Bližší informace v redakci.

POHOTOVOSTNÍ SLUŽBU 24 HODIN DENNĚ MÁ

instalatér

MILOŠ TRNKA

/licensed plumber, gas fitter/

Telefon 548-1210

47 Lemon Cree., NOBLE PARK, Vic. 3174



Jaroslav KOVÁŘÍČEK

ADELAIDE: JDE TO

V roce 1969 přišel za mnou kdosi v Sydney s nápadem, že bychom měli založit krajské vysílání. Moc se mi ten nápad líbil. Jsme přece ve svobodné zemi, proč bychom si tu ne-vysílali po našem. Anglicky většina z nás tehdy nově přichozích beztak neuměla. Začali jsme se o věc zajímat a zjistili, že možné to vskutku je. Na komerční stanici dala se zakoupit půl-hodina vysílacího času za 80 dolarů. Já jsem v té době vydělával 76 dolarů za 14 dní. Tak se mi ten nápad přestal líbit.

Dnes je krajské /či jak se tu říká "ethnické" / vysílání v Austrálii samozřejmostí. Dohaduje se, že v Adelaidě žijí necelé dva tisíce emigrantů z Československa a této skupině jsou k dispozici vysílání tří v jazyce českém či slovenském.

Průkopníkem krajského vysílání zde byl Česko-slovenský klub, který dnes vysílá každý týden hodinový pořad na stanici 5 PBA FM v 10.30 každou neděli dopoledne. Tento pořad je opakován týž den v 19.00 hodin na středních vlnách na stanici 5 UV. Toto vysílání provozuje a financuje Čs. klub, pořadí připravuje skupina dobrovolníků, která má k použití svoje vlastní nahrávací studio v Národním domě. Škála programových námětů je pestrá a v pořadech lze zaslechnout oba hlavní jazyky, užívané v Československu, tedy češtinu a slovenštinu. Odpovědnost za náplň a kvalitu vysílání nese výbor klubu ve spolupráci s klubovním rozhlasovým kroužkem. Pokud vím, vážný zájemce o spolupráci není v tomto vysílání nikdy odmítnut. Pořady Čs. klubu jsou vysílány na stanicích ne-ethnických - 5 UV je stanice univerzitní, 5 PBA je "community station".

Rozhlasovou stanicí, sloužící potřebám emigrantů, je v Adelaidě 5 EBI FM /Ethnic Broadcasters Inc./, na které v současné době vysílá více jak 30 jazykových skupin. Jelikož všeobecně uznávaný jazyk je kvalifikační podmínkou vysílání na této stanici, nelze zde provozovat vysílání československé, stejně jako nelze ani jugoslávské či sovětské. Stanice 5 EBI se v mnohém liší od ethnických stanic v Sydney či Melbourne. Především není řízena státní byrokracií, nýbrž je nezávislou a demokratickou organizací. Započít vysílání je velmi snadné, členský poplatek 25 dolarů ročně. Pokud se na stanici ještě nevysílají pořady v některé řeči, může v tom jazyce začít vysílat i jednotlivec. Dostane vysílací čas a může se snažit. Do roka však musí svolat veřejnou schůzi svých posluchačů a ustanovit rozhlasový výbor, který bude vysílání nadále řídit. Teprve takto ustanovená skupina se stává řádným členem EBI a vztahují se na ni všechny povinnosti i práva. Jednou z hlavních povinností je mít platné stanovy a každým rokem svolat veřejnou schůzi posluchačů, kterým se tak dává možnost zvolit výbor rozhlasového týmu a vyjádřit se k náplni i kvalitě pořadů. Je ovšem povinností posluchače stát se členem svého rozhlasového sdružení, pokud má zájem do věci mluvit. Každá členská skupina volí ze svého středu dva delegáty do širšího výboru EBI. Toto plénum je vlastně hlavním rozhodujícím orgánem EBI a zde musí být odhlasována všechna důležitá rozhodnutí, jak určí výbor EBI. Každým rokem na výroční schůzi volí zástupci všech jazykových skupin výkonný výbor, který spravuje běh stanic po celý rok. Toto demokratické uspořádání zaručuje nejen úspěšný chod stanice, je zároveň i velkou příležitostí pro mnohé emigranty poznávat, jak funguje demokratická organizace v praxi. Pro nezastoupeného může se demokratický způsob řízení jevit rozvlácným a marnivým, zde však má příležitost učit se a pronikat do tajů.

Emigrant z Československa má pochopitelně nárok přihlásit se k vysílání, které odpovídá jeho národnosti, např. Polák z Těšínska může se podílet na vysílání polském, chce-li se mu však mluvit česky, nebrání mu nic, aby zvolil tuto jazykovou sféru.

Slováci i Češi mají na EBI každý své vysílání. Slovenský hodinový pořad začíná každou neděli v 9 hodin ráno, česká hodinovka je vysílána každou středu ve 20.00 hodin. O vnitřním uspořádání slovenské rozhlasové skupiny mnoho nevím, nebudu se proto raději rozepisovat. České vysílání spravuje sdružení BiC /Broadcasters in Czech/, řízené osmičlenným výborem. Tento výbor je volen na veřejné schůzi. Volit pochopitelně mohou pouze členové BiC. Stát se členem BiC rovněž není komplikované, členský příspěvek na rok je 1 dolar a jedinou krajsky trochu neobvyklou podmínkou je, že se člen zavazuje být stoupencem demokracie /tato podmínka odrazuje upravené a jiné kolaboranty z komunistickým režimem v Československu, zároveň ale zaručuje, že práce BiC může být vedena v ryze demokratickém duchu/.

Rozhlasová stanice EBI dostává finanční subvence od australské federální vlády, nepoměrně menší než stanice SBS v jiných městech. Jelikož vládní dotace nepokryje veškeré náklady z provozem stanice spojené, musí dnes jednotlivé jazykové skupiny doplácet 8 dolarů na hodinu vysílání týdně, při vyšším počtu hodin týdně se poplatek za každou další hodinu vysílání zvyšuje. Tento výdaj sice příjemný není, nicméně částku osmi dolarů může si dovolit i ta nejmenší jazyková skupina, pokud má o své vysílání skutečný zájem. Práce na přípravě pořadů je v EBI dobrovolná, tedy neplacená. Veškeré výdaje z přípravou pořadů /gramofonové desky, pásky, časopisy, doprava atd./ hradí členové rozhlasových kroužků buď ze své kapsy nebo z darů posluchačů.

Závěrem si dovoluji vyjádřit osobní dojem, že droven všech krajských pořadů v Adelaidě je dobrá, místy i vynikající. Na vždy se pořad povede, nestává se však, že by se posluchač u přijímače za své krajské vysílání musel stydět. Někomu se líbí to, jinému ono. Škála námětů je široká a dříve či později si snad každý přijde na své. Ani nedostatek financí se nezdá být vážným problémem. Pro kvalitu pořadů je opravdu lepší mít méně peněz a více svobody - než naopak.

SHIATSU ***

JAPONSKÁ BODOVÁ MASÁŽ / ACUPRESSURE / - SAUNA - LÉČBA SVALOVÝCH ZATVRDLIN / FIBROSITIS / - CELKOVÁ MASÁŽ...

32 Upper Piazza, Southern Cross Hotel, Exhibition St., Melbourne, telefon /03/ 654 7782

Od 10 hodin dopoledne až do 7 hodin večer

Keiko O M O T O a Luděk H O R Á K, N.D.

Zimní tábor pro Čs. děti v Melbourne /7 - 15 let/ se bude letos konat opět ve Fira Lodge v lyžařském středisku na Mt. Buller od 27.7. do 1. 8. 1986. Informace na melbournských telefonních číslech 567-7551 /Blanka/ a 882-6356 /Petr/. Organizátoři budou vděční všem, kdo mohou věnovat či zapůjčit lyžařské vybavení všeho druhu.

Jazzová sekce a alternativní hudba v Československu - téma besedy, která určitě upoutá pozornost všech krajských generací. Nej Jazzová sekce o právo na existenci a její masová podpora mezi Čs. mládeží jsou důkazem, že leccos není tak beznadějně, jak se někdy zdá. Připravil Pavel Hamalík. Pořádá melbournská SVU v Národním sokolském domě, 497 Queensberry St., Nth. Melbourne, dne 18. července. Začátek v 8 hodin večer.

Členská schůze čl. jednoty Sokol Melbourne: čtvrtek 10.7. v 7 hodin večer v Nár. domě.

■ LITERATURA

● knihách (nových i.)

Když jsem v jednom melbournském knihkupectví zahlédl paperback s mapou Čech na obalu a zcela neodpovídajícím názvem /Robert McCrum: The Fabulous Englishman, Flamingo-Fontana Books, 1985, ž 9.95/, knihu jsem si koupil v domnění, že jde o ironizující titul vyličení mnichovského debaklu. Mýlil jsem se a knížka naznačila, že Angličané na nás tak zcela nezapomněli. McCrum odevzdal brilantní práci. Děj je vynalézavě uspořádaný v několika vypravěčských rovinách a prozrazuje autorovu informovanost o životě v Československu. Britský novinář a spisovatel Christopher Iles si dopisuje od září 1956 do července 1961 s pražským knihkupcem a instruktorem knihkupeckého dorostu Petrem Císařem. Tyto dopisy zahývajících se literaturou tvoří jádro knihy. Císař je v korespondenci zdrženlivý, a tak prozrazuje, že má obavu psát otevřeně. Iles se naopak neostýchá komentovat nejen svůj soukromý život a tvůrčí problémy, ale i dnešní způsob života v Anglii i v Československu. Dochází ke konfrontaci dvou systémů. Děj vrcholí Ilesovou návštěvou Prahy a zjištěním, že jeho "pen-friend" Císař již zemřel a v korespondenci pokračovala paní Císařová. McCrum napsal chytrou knihu, spíše vyličení čsl. politické a kulturní atmosféry než román. Autor nepochybně navštívil Prahu nejménou, setkal se s mnohými disidenty a prostudoval četné prameny včetně klasického popisu Pražského jara Alana Levyho - So Many Heroes. Tato kniha z roku 1972 byla přepracována a v roce 1980 vyšla pod názvem Rowboat To Prague. Známe ji také z českého exilového překladu. Texty M. Holuba, B. Hrabala a zejména K. Soukupa, které McCrum v českém i anglickém znění včlenil do knihy, byly čerpány z časopisu Index on Censorship a odjinud. Amerického spisovatele Philipa Rotha známe po více než dvě desetiletí jako perfektního provokatéra konformního pokrytectví a maloměstské nicotnosti. Jeho barokně výstřední romány /Portnoy's Complaint, The Professor of Desire, The Breast/ dráždí milióny čtenářů absurdními kombinacemi veřejného puritanismu a soukromé chlipnosti.

Roth vzbudil v poslední době pozornost trilogií /The Ghost Writer, Zuckerman Unbound, The Anatomy Lesson/, které není sexuální fraškou rozenou dle jeho dřívějších románů, nýbrž politickou tragédií. Epilog tohoto souboru /Philip Roth: The Prague Orgy, Jonathan Cape, 1986, ž 17.95/ čtenáře zavede do Prahy. Titul knihy nemá nic společného s bezuzdností, ale označuje metaforu jediné svobody, která byla ponechána těm českým intelektuálům, kteří si zachovali smysl pro politické a společenské reformní hnutí. Je to svoboda fantazie. Roth tak protestoval pod rouškou černého humoru proti vraždění československé demokracie. The Prague Orgy líčí výslechy char-tistů tajnou policií, všerbogé špiclování a udavačství, zabavování tzv. nepřátelské literatury a neustálé ponižování a pronásledování lidí, kteří nehrbí hřbet. Tato tragická témata jsou zpracována jak ve formě esejových monologů /Roth vystupuje v roli bohatého amerického spisovatele na literární - kulturní misi v Praze/, tak komických dialogů - politický vtip se stal nedílnou součástí této novely. Definoval bych ji jako útok na pompézní tyranství. Další anglicky píšící spisovatel použil československou současnou tematiku s poukazy na nacistickou okupaci při zpracování dobrodružného románu se všemi žádanými ingrediencemi napětí, vyzvědačství a sexu /David Brierly: Czech Mate, Pan Books, 1984, ž 5.50/. Jde o naprosto jiný žánr ve srovnání s dříve uvedenými knihami. Leo Panuška se po třiceti letech mstí za smrt otce zrazeného Gestapu, do děje jsou zapleteni špióni nejroznější proveniencce, vrazi nejroznějšího kalibru a samozřejmě i neodolatelně půvabná disidentka Fliška. Čtení k vodě. Vynikající spisovatelské řemeslo se promítá do exultantního dopisu, který nikdy nezastihl adresáta /Vladimír Nabokov: Détails d'un coucher de soleil, Editions Julliard, 1985, Fr.80/. Pochodeň "světové kultury" převzal po Stalinem umučeném básníku Osipu Mandelstamovi dnes 45 letý Rus Josef Brodský. Po osmi letech na Sibíři byl vyhoštěn do Rakouska, dnes žije v USA. Napsal řadu esejů, ve kterých "nepitvá ptáka, aby se dopátral, odkud vychází jeho zpěv". Naše uši by se měly zkoumat /Joseph Brodsky: Less Than One, Farrar, Straus and Giroux, 1986, US ž 25/.

IP



AUSTRALIA 33C

Austrálie si připomíná 25. výročí AMNESTY INTERNATIONAL mj. vydáním této příležitostné poštovní obálky. AI věnuje trvalou pozornost i osudu politických vězňů v Československu a má nespornou zásluhu, že úděl některých z nich se pod tlakem mezinárodního veřejného mínění podařilo zmírnit. I vy se můžete stát členy AI, cítíte-li vnitřní potřebu nebýt netečnými k osudu nespravedlivě vězněných. Adresy odboček AI jsou v telefonních seznamech.

Roční členské příspěvky jsou ž 20 pro jednotlivce, ž 30 pro manžele, ž 6 pro studenty, důchodce a nezaměstnané.

Dary pro AI od ž 2 výše jsou v Austrálii odečitatelné z daní.

Aleš Nebeský

NEJEN o zpěvákovi SMUTNĚ REVOLUCE

Měla to být vlastně jen osobní poznámka o člověku, jehož tvorbu a činnost obdivuji již téměř dvacet let. Chtěl jsem napsat, jak časem vše splývá dohromady a jak je velmi těžko říci, kdy a kde se stalo, že k mladému zpěvákovi prohodil stranický a vládní činitel: *Dědte se na to moc černě*. Ten činitel byl Josef Smrkovský. A zpěvák Karel Kryl, zpívající:

*...program je rezignace a facký argumenty
potlesk je k umlčení a pískot na pochvalu
a místo přesvědčení jen pít piva z žalu...*

Nejspíše to byl začátek roku šedesát devět. A čas dal zapravdu zpěvákovi a básníkovi, tak jako mnohokrát předtím. Tím se ale také stalo, že Karel Kryl namísto v Lucerně nám zpíval v melbournské sokolovně. Poslouchal jsem jeho starší, novější i dosud nepublikované texty a chtěl jsem se rozepsat o poezii a citovat...

Jenže Karel Kryl procestoval Austrálii, sešel se se všemi generacemi emigrace a namísto, abych citoval jeho poezii, zparafrázuji a do jedné věty zredukuji jeho pozorování: v podstatě řekl, že vymíráme jako brontosauři.

Nemám rád generalizace, jedněm lichotí a druhým ubližují, ale nic jiného mi nezbývá. Poučovací emigrace měla ve svých řadách mnoho lidí s citěním a přesvědčením - nechť si to každý pojmenuje, jak chce, vlastenectví, nacionalismus, láska k demokracii atd. - které je vedlo k soudržnosti, k potřebě se organizovat, k jistému sebeobětování v zájmu věci, které šlo za hranice jejich osobního prospěchu. Tito lidé pomalu ale jistě odcházejí k zaslouženému odpočinku a organizační struktury, pro které pracovali, se přeměnily v prázdné skořápky. Proč posrpnová vlna nedokázala ony skořápky naplnit, je otázkou s mnoha odpověďmi. Od nedůvěry a generačních rozdílů, přes zafixovanou nechuť k organizovanosti až po absolutní absenci jakéhokoliv "zájmu o věc".

Lidé přicházející do exilu od té doby mají v sobě nechuť k organizovanosti zafixovanou ještě hlouběji a zdá se, že jejich nezáměrem o "res publica" jde - je-li to vůbec možné - ještě dále. K tomu všemu se nepochybně připojuje i přímý důsledek tzv. úpravy vztahů, kdy strach před případným odmítnutím víza do republiky odtahuje od veřejné činnosti. Samozřejmě, mimo dalších aspektů, tohle je přesně to, o čem autorům onoho podivuhodného zákona šlo.

Jenže skutečnost, že píši tyto řádky do *nového* časopisu, se zdá prokazovat, že i já se "dívám moc černě", neboť přece jen i mezi emigranty posledních let se najdou lidé ochotní se do něčeho pustit. Během svého exilového života jsem mohl sledovat vznik několika časopisů a mnohdy jsem - jak se říká - i ruku k dílu přiložil. Vím tedy, že se sluší a patří, abych připojil plamennou výzvu. Ať již pro něco nebo proti něčemu. Neudělám to - směšně zapadlých výzev jsem bohužel již napsal několik. A tak vyslovím jen přání, aby se Karel Kryl tentokrát určitě mylil a abych i já to viděl příliš černě. Prostě - abychom jako ti brontosauři neskončili.

Šlo mi ale původně a především o Karla Kryla. A tak alespoň připojím ukázkou z textu, který z těch všech jeho mám nejraději. A to i přesto, že jsem přinejmenším o generaci starší.

*I naše generace / má svoje kajčičky
a fízly z honorace / a skromé úřednický
a tvorby bez svědomí / a plazy bez páteře
a život bez svědomí / a lásku k nedůvěře.*

*Už nejsme, nejsme to co kdysi / už známe ohnout záda
umíme dělat kompromisy / a zradit kamaráda.
A vděční dnešní realitě / libáme si ruce!
A jednou zajdem na úbytě / z té smutné revoluce.*

*I v naší generaci / už máme pamětníky
a vlastní emigraci / a vlastní mušednický.
A s hubou rozmládeňou / dnes zůstali jsme němí.
Ne, nejsme na kolenou... / Ryjeme dráčkou v zemi!*

Poznámka redakce: Panoráma vděčí Aleši Nebeskému za grafický návrh. Budiž to dokladem, že jeho ochota "ruku k dílu přiložit" - jak se zmiňuje - neumděla, což je moc dobře.

* * *

Melbournský Vladimír Gottwald vystavoval v červnu svoji výtvarnou práci v městské galerii v Caulfieldu, Melbourne. Výstava dosvědčila, že naše nové domovy nemusí být vyzdobeny anonymními a často nevкусnými tisky, ale hodnotnými a uměleckými pracemi našich krajanů - malířů, grafiků, sochařů či fotografů. Na Gottwaldově výstavě se mi líbily zejména jeho plastiky a sochy, které by zkrášlily nejen domy, ale i zahrady. Surrealismus akvarelů a olejů mi poněkud unikal, malé grafické listy, dekorativně zobrazující australskou květinu, jsem sledel velmi půvabně.

Ve stejnou dobu /do 11. července/probíhala v Melbourne výstava fotografií Jaroslava Pancara, usazeného v Kolíně nad Rýnem, kde vyučuje na výtvarné škole. Výběr fotografií byl zaměřen výhradně na krajinu a obyvatele kašmírského Himaláje, oblast, která byla donedávna Evropanům nepřístupná a je stále opředena nemalým přírodním a mystickým kouzlem. Poncar tuto končinu navštívil více než desetkrát a z těchto cest vytěžil zcela mimořádné a fascinující fotografie, ať to jsou vysokohorská panoramata, lidská obydlí jak orlí hnízda nebo tváře šerpů. Kdo se chce těšit z těchto záberů doma, může si koupit velkoformátovou a výtvarně zcela dokonalou publikaci, ve které se fotograf Poncar spojil s grafikem Schmeisserem k vydání reprezentativního díla /Ladakh - Land of Passes; Edition Wiegand, 1986, str. 92, č. 75/ mimořádné kvality.

Herečku Dášu Bláhovou si mnozí vzpomenu z nezapomenutelného výkonu barandovského filmu Hra o jablko, který se před několika lety promítal na filmových festivalech v Sydney a Melbourne a také se objevil na programu etnické televizní stanice SBS -TV. Bláhová vyměnila před několika lety Prahu za Sydney a umínila si, že zůstane herečkou i v Austrálii. To není maličkost. Upoutala nyní silnou pozornost vynikající rolí Petry v divadelní hře zaměřené na pokrytectví maloměstského manželství / R.F. Fassbinger: The Bitter Tears of Petra von Kant; Sydney Theatre Company/.

Bernard Šafařík, filmový režisér žijící ve Švýcarsku, natočil před několika lety za svízelných materiálních podmínek film "Hunderennen" zaměřený na život českých politických uprchlíků. Hlavní roli hrál P. Landovský. Film pak získal několik uměleckých cen. Nyní Šafařík za scénaristické spolupráce Jaroslava Vejvodu uvedl nový film "Das kalte Paradies" s hlavními hrdiny Mexičankou N. Dragonné a Švýcarem českého původu J. Effenbergerem. Šafaříkovy filmy nemají šanci na státní podporu, protože zaujmají kritický poměr ke švýcarským přistěhovaleckým zákonům. V "Chladném ráji" sledujeme deportaci Čecha a tragedii jeho přítelkyně. Rádi bychom se dočkali uvedení Šafaříkových filmů na australské SBS TV.

- /vše IP/

ČESKÁ HUDBA V AUSTRALSKÉM ROZHLASU - Každý milovník klasické hudby jistě ví /či měl by vědět/, že hlavní hudební stanice v Austrálii je ABC FM STEREO. Pravidelně vysílá i díla českých skladatelů.

Pořady prvních červencových dnů už nestihneme /např. 1.7. Smetana, Janáček a Martinů v podání B. Sedivka, naši krajanů, v přenosu z Hobartu/, nicméně je toho stále dost, co lze doporučit vaší pozornosti -

Čtvrtek 10.7., 11.45 hod - Dvořákova Symfonie d moll, Vídeňskou filharmonii diriguje L. Maazel

Pátek 11.7., 16.00 hod - Janáček: Lašské tance, Dvořák: Symfonie G, č. 8

Pátek 18.7., 14.00 hod - Novák, Miča a Janáček

Sobota 19.7., 9.30 hod - skladby Jana Dismase Zelenky

Pondělí 21.7., 14.00 hod - opět Dvořákova hudba - australská nahrávka Klavírního kvintetu A dur, Opus 81

Posluchači ve státu Jižní Austrálie uslyší uvedené pořady o půl hodiny dříve, než je uvedeno.

Dal jsem VŠECHNO

Jako sedmdesátiletý kluk pobíhl celou seniorskou lyžařskou elitu a stal se mistrem Československa ve sjezdu.

V osmdesátí si to zopakoval. To už ale byl členem reprezentačního "dáka".

Ještě teď, ve víkendové chatě na pokraji australského buše, má na sobě teplákovou bundu čs. reprezentace na zdech s velkým nápisem. A je trvale na západě příliš krátkou dobu na to, aby o zemi, z níž odešel, už nemluvil jako o - doma.

V reprezentačním "A" týmu jsem byl šest roků. Tedy šest let jsem byl jedním ze šesti nejlepších lyžařů země.

Heslo do slovníku "KDO JE KDO": Robert Zallmann, 83, původem z Uherského Hradiště, odchovanec středisek vrcholového sportu v Jablonci nad Nisou a ve Vrchlabí, bývalý advokát Dukly Banská Bystrica a Univerzity Komenského Bratislava. Od sedmdesátí let reprezentant Československa, dva tituly mistra republiky, další celá řada úspěchů, dobré mezinárodní výsledky. Od 19. prosince loňského roku další ze spousty vynikajících čs. sportovců, kteří odešli do exilu...

Nešlo to dál?

Nešlo. S mužským lyžováním v Československu to nyní vypadá velmi mizerně, se ženami je to trochu lepší - mají pořád třeba Charvátovou, ale ta zrovna končí, co bude dál, taky nikdo neví. Ještě před pěti, šesti roky vše vypadalo celkem dobře, ale teď jsou rozhodující peníze, což znamená konec. Trénovat se musí v Rakousku, stát na to nemá, vše platí zahraniční firmy... My sjezdaři dostávali od firem poměrně dost prostředků, ale potíží je v tom, že vše jde do společné kasy s ostatními lyžaři, tedy skokani a běžci, na sjezdaře nakonec zbude moc málo, mimo jiné proto, že vedení lyžařského svazu je v rukou právě skokanů a běžců. Přitom spotřeba materiálu je právě u sjezdařů ohromná... Situace byla taková, že naše "dáčko" mělo šest členů, trénovat ale mohli jen tři nebo čtyři, na víc nebylo.

Dá se říci, že sjezdové lyžování víceméně odepsali?

Je to někde na hranici. Čs. svaz tělesné výchovy - ČSTV - pořád straší: když letos dobře nezajedete, zrušíme vás jako vrcholový sport... Nedovedu si to sice představit, protože náš sport má ohromnou masovou základnu. Faktem ale je, že ti nahoře považují sjezdové lyžování za sport až třetího řádu - hodně daleko za fotbalem či hokejem, ale třeba i za basketbalem. Tedy nemá zelenou a bude mít neustále potíže. Osobně nevidím žádnou budoucnost.

Byl jsi reprezentantem Československa. Co stálo vlastně platit?

Moc ne. Jen několik domácích soustředění. Jinak nedal ani korunu. Všechno, opravdu všechno platily západní firmy. Tedy buď a nebo v mezinárodní konkurenci.

Tak. V jedenosmdesátém roce jsem byl šestý ve sjezdu na mistrovství Evropy, což bylo opravdu slibné pro budoucnost. Příští sezónu jsem se připravoval na mistrovství světa, jako by šlo o život. Zranil jsem se ale den před odjezdem. Další rok nás vrátili domů ještě před začátkem Světového poháru, protože nebyly prachy. V roce 1982 jsem se na Světový pohár přece jen dostal, ale před startem jsem si šel zahrát kopanou, a to jsem neměl. Ze zranění jsem se jakžtakž vylízl za čtrnáct dnů a ve svém prvním pohárovém závodě jsem byl 27., což jsem osobně považoval za fantastický úspěch. Udělal jsem potom několik dalších dobrých výsledků, a tak jsem měl právo v příštím ročníku Světového poháru starovat zdarma. Moc jsem se chystal na OH v Sarajevu. Avšak 13. ledna 1983 - samozřejmě, třináctého - mi odešlo koleno...

A šel jsi pod kuřlu.

Měl jsem dvě operace už ve dvaosmdesátém roce. Roku 1983 mi v Brně dělali plastiku. Tehdy vyslovili pochyby, zda vůbec někdy ještě budu moci závodit. Nevěřili mi. Tehdy mi došlo, jakou mám pro ně jako člověka cenu: okamžitě mě odstavili z přípravy, nešťákl po mně pes. Víš... když jsem se zranil ve Švýcarsku, nedovolili mi tam vůbec jít do nemocnice, protože by je to stálo peníze. Musel jsem čekat až

na návrat do Československa. Prý tam budou se vším očekávat... No, na letišti v Praze jsem našel vzkaz, abych si sehnal taxíka a nějak se dopravil do špitálu... Dokud člověk může, jde to. Ale jinak na tebe kašlou. Úplně.

Ale prokoušal ses.

Musel jsem v další sezóně dokázat, že nejsem odepsaný, že mohu lyžovat, že budu mít výsledky. Vyšlo to. Na mistrovství republiky jsem udělal tři medaile. Tedy mě znovu vzali na vědomí a vrátili do reprezentace. Po sezóně pak bez ohledu na výsledky zčista jasna vyřadili.

Netušíš, proč?

Ale jo. Nebyl jsem vždycky zticha. Nechtěl jsem jen držet hubu a krok. A to nemají rádi. Trvalo tehdy půl roku, než mne zase pustili do reprezentace. Přišel ovšem nový trenér, kterému jsem neseděl. Tedy jak se rozhodovalo, kdo z nás šesti bude trénovat venku, mival jsem obvykle smůlu.

Co takhle politická příprava reprezentantů, Roberte: nesa- stesne se ti?

Věříš, že ne? Ale vážně: v podstatě šlo o to, jen vykazovat nějakou činnost. Vcelku formalita. Socialistický svaz mlá-



PRACUJTE S BARVAMI

**NÁTĚROVÉ HMOTY
NABÍZEJÍ
SPECIALIZOVANÉ
PRODEJNY**

THE PAINT SPOT

STORES

BENTLEIGH

378 CENTRE ROAD



PH. (03) 557-4109



FITZROY
166 Gertrude St.
FOOTSCRAY
27 Paisley St.
SPRINGVALE
353 Springvale Rd.
WINDSOR
30 Chapel St.

4 LITRES \$21.00

MALOVÁNÍ NEBO RESTAUROVÁNÍ

VAŠICH DOMŮ V MELBOURNE
ODBORNĚ PROVEDE

PETR PEITHNER

Telefon: /03/ 882-6356

deže a podobné ptákoviny.

SSM je pro reprezentanta podmínkou?

Spíš je to úplná samozřejmost: bez toho nejde studovat.

Co přihlídky do partaje?

Někde je nabízejí a slibují, že to v leccem pomůže. Určitě by to hodně usnadnilo. Ale ze sportovců to vezme málokdo.

Byl v KSČ někdo z vás šesti reprezentantů?

Nikdo.

Ale kdybys chtěl u lyžování zůstat i po skončení závodní kariéry, třeba jako trenér...

Pak by to téměř bylo podmínkou. Člověk s legitimací by měl otevřené dveře.

Uvažoval jsi někdy o takové možnosti?

Ne. Já už dlouho žil s jinou představou, než si takhle budovat pozici v Československu.

Tedy jak to bylo?

Loni 29. listopadu jsme odjeli na závody. Byli jsme v Itálii, Francii, zase Itálii, konečně v Jugoslávii. Den před odjezdem domů jsem se sebral a šel.

Jako ss. reprezentant jsi dost vybočoval z řady běžných uprchlíků: nebyl to v Jugoslávii přece jen trochu risk?

Bylo to jen 8 kilometrů od hranic... Předem jsem si zařídil, aby mne někdo převezl na druhou stranu. Trochu nervy to bylo, to jo. Ale vyšlo to.

Hlavní důvod?

V šestnácti jsem si říkal, zůstanu venku. Ale kdo si to neříká, když je mu šestnáct. Tenkrát to byl klukovský nápad, žádný plán... To až později jsem všechno doopravdy zvážil. Víš, já dal lyžování všechno. Úplně všechno. Obětoval jsem zdraví i studium, ve škole jsem kvůli sportu samozřejmě měl problémy. Pořád jsem si říkal, že mám na to, něco dokázat, ale postupně mi docházelo, že v tomto systému to nemá smysl. Pět, šest let ještě vydržím s lyžováním, ale co pak? Chtěl bych nějak normálně žít. Věděl jsem, že jsem sice reprezentant, ale jakmile se cokoli nemilého stane, nemohu od ČSTV čekat žádnou lidskou reakci. Nikdo mi od té chvíle nepomůže. Spadne klec. Děláš něco pro stát a ten nad tebou pak jen mávne rukou...

Měla reprezentace pro tebe nějaký finanční efekt?

Lyžování není hokej. Nebo fotbal. Takový hokejista nebo fotbalista obvykle nestuduje, je někde formálně zaměstnan a chodí si tam jenom pro peníze. A bere odměny. Je to obvykle velmi slušné živobytí. No, já jako student bratislavské univerzity a čs. reprezentant v lyžování jsem měl 500 korun měsíčně vysokoškolské stipendium a dalších 500 korun od ČSTV jako tzv. kalorné. Těchle druhých pět stovek mi navíc rok neplatili, protože v tom měli binec.

A když jsi závodil?

Doma nám nedávali vůbec nic. V zahraničí jsme měli placené ubytování a jídlo, navíc malé kapesné, asi 10 západoněmeckých marek na den.

To jsi tedy nezbohatl.

Naopak. Vrazil jsem do lyžování i všechny peníze, které jsem od pojišťovny dostal za zranění. Několik desítek tisíc. Jako každý lyžař, musel jsem kvůli materiálu jednat načerno s firmami...

To se toleruje?

Ne. Jdou po tom. Když na něco přijdou, je malér.

Donekonečna studovat jsi nemohl. Po skožení školy bys o pět stovek stipendia přišel, zůstalo by ti pět set kalorného...

Pochopil jsem, že nemám perspektivu. Jakmile skončím fakultu, jsem vyřízený. Lyžařská střediska vrcholového sportu se všude ruší. Tedy ani trenérská místa nebudou.

Odhází hodně sportovců?

Moc. Mluví se hlavně o tom, když odejde hokejista. Ale utíkají i jiní.

Dělá ČSTV nějaká preventivní opatření?

Především člověka pořád politicky sledují. Jakmile se jim

něco nezdá, je konec.

Jak se jim líbí příbuzní na Západě?

Ani trochu. U reprezentanta něco takového vůbec nepřichází v úvahu. Nepomohou mu sebelepší výsledky.

Mítval jsi venku dojem, že tě někdo hlídá?

S výpravou obvykle jezdí "očko". Sleduje všechno. Navíc ti v zahraničí seberou pas. Ale nakonec se dá zdrhnout i bez toho.

Mají reprezentanti nějaké omezení pohybu? Třeba večer?

Ne. Ve volném čase jsme vcelku mohli dělat, co jsme chtěli.

I mluvit s kýmkoli?

To už tak jednoduché nebylo. V Rakousku je spousta utečenců. I sportovců. Serkáváš se s nimi všude. Trenéři říkali, vyhýbejte se jim. Ale to nejde, ani kdyby člověk chtěl. Copak je možné nepromluvit na někoho, kdo trénuje pět metrů vedle? Nebo s kým jedeš na vlek? Trenéři s nimi nakonec taky mluvili. Ale vím o tom, že se to doma pak vždycky vědělo.

Dondělel někdo z vás reprezentantů?

To je docela možné. Ještě před pár roky jsme v reprezentaci bývali výborná parta. Věřili jsme si. Teď platí zákon, nevěřit nikomu. Nikdo tedy ani nevěděl, že chci odejít.

Jaký měl tvůj útek dopad na reprezentační mužstvo?

Loni na Vánoce byla na ČSTV porada, kde smrtelně vážně uvažovali o tom, že mužskou reprezentaci vůbec zruší. Nedlouho přede mnou totiž utekli už Pochobratský a Ivan Pacák. Nakonec reprezentaci nezlikvidovali, kluci ale museli podepsat nějaký papír, že mě odsuzují, že se se mnou nikdy nebudou stýkat a tak. V polovině ledna je zase pustili ven.

Co trenéři?

Zatím je odstavili. Těžko říci, zda dočasně. Nu, pokud jde

Dokončení na další straně

PŘEDPLATNÉ

Líbí-li se vám PANORÁMA, prosíme vyplňte připojený ústřížek a zašlete nám jej se šekem na příslušný obnos. Budete pak ve své poštovní schránce každý měsíc nacházet časopis, který vás nezklame.

Pokud snad někdo z Vašich přátel dosud neví o PANORÁMĚ, sdělte nám jeho adresu na druhé straně tohoto odstřížku a my mu rádi pošleme výtisk na ukázkou. Samozřejmě - chce-li - může se hned přihlásit k pravidelnému odběru připojením vlastního šeku k Vašemu odstřížku. Jinak druhou stranu můžete využít i pro jakékoli sdělení redakci PANORÁMY. Budeme Vám nesmírně zavázáni zejména za návrhy, o kom či o čem z Vašeho okolí napsat, jak jinak dál zlepšit kvalitu časopisu a pod. Předem děkujeme.

ZDE ODSTRÍHNOUT

PANORÁMA

35 Massey St., Doncaster, Vic. 3108, Australia.

Předplatné:
v Austrálii

12 měsíců..... \$ 20.00
24 měsíců..... \$ 40.00

do zahraničí

12 měsíců..... \$ U.S. 18.00
/Lodní poštou, adjectum o letecké
doručení sdělíme příplatek. Předplatné
do zahraničí závislé na kursu australského
dolaru ve vztahu k U.S. dolaru./

Předplácím si časopis PANORÁMA na 12 / 24 měsíců /nehodící se škrtněte/.

Jméno a adresa /prosíme čitelně/

Podpis, datum

o mne, otrávil mi předtím život mockrát...Věřil bys třeba, že neuměli ani slovo německy? My závodníci museli za ně vyřizovat všechno sami. To je neuvěřitelné, nikdo se nad tím nezamyslel, že se něco dělá špatně, že ti lidé jsou špatní, všechno je zas vlastně ve starých kolejích... Z ženského reprezentačního družstva zůstala v ledou venku Mařasová.

Když jste se vracovali ze zájezdů, museli jste vždy psát nějaké písemné zprávy?

My ne. Ale trenéři. Myslím, že vždy zapřeli, co se nehodilo. Navzájem se lže. Všichni to vědí.

Tedy jsi udělal chirurgický řez... Proč ze všeho nakonec vylezla Austrálie?

Fakt, chtěl jsem zkraje zůstat v Německu. Ale nezdá se mi, že by situace v Evropě byla zvlášť perspektivní. Tím nemyslím lyžování. Myslím, že v Austrálii je lepší šance pro život. Jen je strašně těžké se dostat.

Co kdyby se tu vůbec neleželo?

To tedy bych sem asi nešel. Naštěstí to není pravda.

Jaké máš možnosti jako amatér?

Žádné. Podle nějakých mezinárodních dohod má totiž ČSTV pořád možnost mi na několik let zastavit závodní činnost. Tedy budu závodit jako profesionál, protože tam na mne nedosáhnou. Nakonec mám už jeden profesionální závod za sebou, to bylo ještě v Rakousku. Problém je, že smlouvy s firmami přestaly platit, protože to šlo přes Pragosport. Tedy musím hledat nové sponzory. Teď nastupuji do práce v lyžařském středisku na horách, budu mít dobrou možnost trénovat a závodit. Ale problém je, že sezóna v Austrálii je poměrně krátká, tedy bych potřeboval později jet do Evropy trénovat a konečně do USA na profesionální závody. Což je otázka financí. Potřeboval bych hlavně nějakého sponzora, který by pomohl s letenkami, to je hodně peněz. Jako profesionál samozřejmě mohu leccos nabídnout, závody přenáší americká televize, pro sponzory to je dobrá reklama...

Jako sponzora bys mohl mít i nějakou firmu, jejíž máš majitelem je Čech nebo Slovák.

Proč ne. Byl bych ale rád, aby to i jím pomohlo.

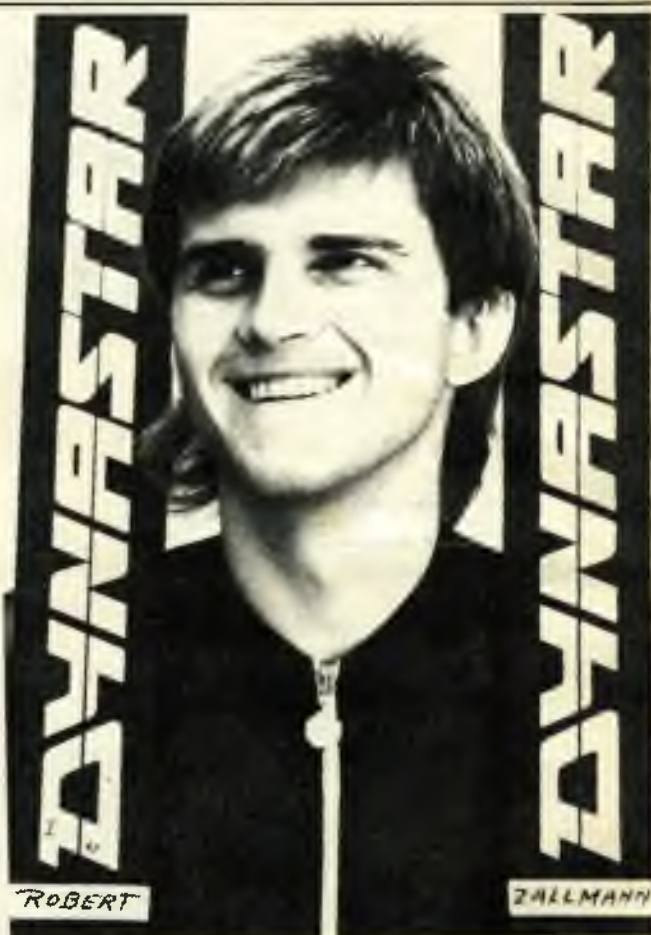
Myslíš, že na kluky z čs. reprezentace někde narazíš?

V Austrálii určitě ne. Sem nepřijedou. Ovšem někde ve světě... Vím, kteří z kluků byli opravdoví kamarádi. Ti mě chápou. A jestli se někdo ze strachu bude točit zády, jeho problém. Já mám čisté svědomí.

R. Zallmannovi je nyní třiadvacet, tedy se blíží k vrcholu sportovní kariéry. Bude se o něm zase brzy vědět, všimni tomu: má na to, aby se prosadil. Můžeme-li my, Češi a Slováci, mu jeho start na jižní polokouli nějak usnadnit, nevěháme. Pomůžeme nejen jemu, i sobě pomůžeme. Je náš. Bude-li se o něm záhy vědět, bude se i nás vědět zase trochu víc.

Ptal se Jiří Hodač

Druhá strana předplatního odstrižku.
Moje sdělení redakci PANORÁMY:



ZBOVIL OTEVŘE NOVÉHO ČASOPISU 'PANORAMA',
KTERÝ BUDE VYCHÁZET OD ČERVENCE TOTO ROKU
JAKO NOVÝ EXILANT. PŘIJEL JSEM PŘÍLI KURKY
JAKO LYŽAR A JSEM VELKÝ ADORENT ZDEJŠÍM
LYŽÁŘSKÝM TERÉNEM. PŘIJEDTE NA HORY
POVEŘOVIT KURKY PŘI ZAVOŘECH, KDE ČLOVĚK
AUSTRALIANŮM UKAZAT ŽE ČESKOSLOVOCI NEJÚ JEN
TEMIS A HOREJ.

R. Zall

Vzkaz R. Zallmanna štendřím Panorámy

Poznámka redakce: Vynikající čs. sjezdářka Olga Charvátová, o jejímž odchodu z aktivní činnosti se Robert zmiňuje, poskytl nedávno rozhovor pražskému Mladému světu. Nemohla se pochopitelně o poměrech ve sjezdovém lyžování vyjádřit s Robertovou otevřeností - a i kdyby, redaktor Z. Šálek by to nemohl dát na papír. Nicméně i její opatrná slova hodně naznačují. Říká například: "Vzpomínám na poslední své dvě sezóny a zejména na neúčast na olympiádě v Lake Placid - tenkrát jsem chtěla zanechat závodní činnosti... Na začátku své vrcholové činnosti jsem cítila, že sjezdové lyžování u nás zelenou nemá - mnohokrát jsme se strachovali, že bude zrušeno, jestliže 'nezajedeme'. A trochu jsem záviděla zahraničním soupeřkám, s jakým sebevědomím a uvolněním nastupují k závodům... Nicméně ani olympijská medaile, jak se zdá, u nás ledy moc nepohnula..." O to větší uznání si zaslouží výkony O. Charvátové, která v závěrečné klasifikaci Světového poháru obsadila senzační 4. místo.

Miloslav Šimek - Jiří Grossmann

Jak jsme vítali AUSTRALANA

Zvýšení turistického ruchu je věc ohodnotitelná a prosa-pěšná. My poznáváme cizí kraj, cizí mrav, zahraniční turista pak pokochá se krásou naší domoviny. I památná místa budou zvelebena. Tak kupříkladu na zdi hradu Velhartice se vedle nápisu "Hornedl, Klatovy 246" objeví "Uma Šejk, Persie", vyryto malajskou dykou. V brdských lesích vzpomene elegantně oděný Indián vlněné stezky dědu, na Císařské louce budou před koženým stánem Eskymdci porcovat soba.

Ačkoliv naše obec není právě významným letoviskem či lázněmi chvalně pověstí, přece se nás celá akce dotkla netušenou měrou. Alois Sloup, řezbář, co bydlí za kostelem, má bratrance v Austrálii. Dřív jsme to přecházeli taktním mlčením, ale poslední dobou, když je to dovoleno, se sajdem občas pozeptat, co nového v Melbourne, jaký je stav vody na australských tocích, i jinak lehce rozprávíme. Oheďky povídá Sloup jen tak mezi řečí, že Fred, jako bratranec, přijede koncem srpna na návštěvu. Srdce prý zavolalo - přes oceány a kontinenty do rodné vřsky Australan přilétne. Tak to povídá a přitom klidně vyřezává betlém.

Nás však tato zpráva vyburcovala k horečné činnosti. První začal předseda. Na schůzi výboru převrhl všechny přítomné návrhem, aby do znaku obce byl umístěn místo užovky divoký australský krkavík. Všichni to zarazilo, ale když jsme pochopili příležitost k proslavení vesnice, roztrhl se s návrhy pytel. "Obnovíme kanalizaci po předcích," zapřísahal se okresní hygienik. "Vzpomeneme si, kde byl rybník," vřískl porybný. "Zeptáme se ve městě, kudy vedla silnice," prohlášoval cestář. "Zavedeme petrolejky, louže čadí!" volal rozvádněný elektrikář Krupka. A když se i soused Linka zavázal, že bude pást kozu jinde, aby mohly zase jezdit vlaky, přišel se svou troškou do mlýna i předseda JZD. "Já, soudruzi," řekl a praštil do stolu. "Štěstí, že máme srpen, mu ukážu žně v plném proudu!" Tichý a ušlápnutý agronom Pešek se odvážil namítnout, že ještě není zaseto. "A hele," řekl předseda, "aspoň nebude práce s výmlatem. Ale štrnďotýho piju, pánuv, jako by byly obilnky. Termíny v kalendáři jsou mi svatý". "Ale co ukážeme Australanovi?" šeptl ušlápnutý agronom. "Kohoutí zápasy," zareagoval veterinař, "ty jsou za mořem oblíbený. A dva kohouty anad v družstvu seženeme. Přinejhorším nám vypomůže školník Vodička. Ten jich má nejmín osm." "Co vypomůže - odevadá je," řekl předseda a napsal výnos. "Jak tedy ten ohlap vlastně bude dlouho?" napadlo ušlápnutého agronoma. "Asi deset dní," prohlásil Tetiva, který bydlel hned vedle Sloupa a měl všechno z první ruky. "Hergot, tak dlouho kohouti zápasit nevydrží, i když je budeme popichovat," zachmuřil se tajemník, "musíme vymyslet ještě něco." Ponočného návrh, aby Australan skákal ve stodole s trámu do slámy a tak si užil,

neprošel. Také návštěva koupaliště byla zamítnuta, protože Australan, ščoural, by v něm jistě hledal vodu. Plavčák Masák přišel sice v očekávání spropitného s konstruktivním návrhem, aby se do nádrže natřelo na modro a on že by z kabiny dělal "šplouch, šplouch" a občas křičel "toplím se!", čímž by iluze byla dokonalá - ale co dělat v případě, že by Australan iluzi podleh a chtěl si zaskakat z pětmetrového prkna? To nevěděl nikdo. K večeru jsme však přesto sestavili program roddkova pobytu u nás.

Vypadal takto.

1. den: Uvítání před kaširovanou školou, poté slavnostní zahájení kohoutích zápasů.
 2. den: Kohoutí zápasy.
 3. den: Kohoutí zápasy.
 4. den: Kohoutí zápasy.
 5. den: Slavnostní zakončení kohoutích zápasů a hostina z poražených.
 6. den: Beseda o kohoutích zápasech.
 7. den: Beseda s Pavlem Kohoutem.
 8. den: Promítání filmu o kohoutích zápasech "S hřebínkem na život a na smrt."
 9. den: Slavnostní zakončení Australanovy návštěvy a předání čelenky z kohoutího peří.
- A tak nastal dlouho očekávaný den. Před ladovskou školou visel obrovský plakát s heslem "Vítej, milý Frede Sloupe, zas tě náruč rodná houpe." Ve výloze samoobsluhy se skvěly nápisy "Mluvíme finsky a nářečím Sioum," neboť jsme předpokládali, že v těchto jazycích se s námi Australan chtít domluvit nebude. V hasičské zbrojnici byli od časného rána ukryti kohouti, které agronom pošťuchoval klacíkem, zatímco náves se pomalu plnila. Na žerdi měl původně vlt australský prapor, ale protože si nikdo nemohl vzpomenout, jak vypadá, vypěsili jsme alespoň vlajku místního Slavoje, na kterou kováčka přišla pentličky "Naadar!" V levé části náměstí byli podle velikosti seřazení žáci devítiletky, kteří pod vedením harmonikáře Douši cvičili píseň "Touha po domově." Zvláště malebný obrádek skýbali žáci 6. B. Podle návrhu ředitele školy byli každý žák a každá žákyně opatřeni na bříšku mošničkou a poskakující představovali klokánky. Napětí vřohlo. Byl přinesen chléb se solí, děti rozkošně huldaly píseň, kohouti zuřili, jeden dokonce agronoma klofнул, pentličky vldly a žáci 6. B poskakovali s mošničkami radost pohledět, když se doprostřed slávy přišoural Alois Sloup, v jedné ruce betlém, ve druhé dopis. "Tak nic," řekl, "Fred nepřijede. Odložil návštěvu na neurčito." Předseda smutně rozpustil shromáždění. Ředitel školy se snaze zachránit situaci navrhoval, abychom alespoň oslavili šestnácté výročí zrušení pastoušky, ale to už byl na náměstí sám. Fred Sloup přijel nikým neočekávan asi za štrnďat dní. Poznali ho pouze tři výminkáři a ušlápník Jarda Slabihoudek mu prackem arazil klobouk s hlavy. A dobře mu tak, cizákoví! Australan nebo Eskymdci - ať vidí, že my Češi před ním páteř neohmeme! Ukážka z "Besidka zvlášt. školy" Růže 1969

Z dopisů ****

Adresa: 35 Massey St., Doncaster, Vic. 3108, Australia.

Na každý z vašich dopisů bereme zřetel, i když není v našich silách na všechny odpovědět osobně.

Dopisy, týkající se problémů, které zajímají široký okruh čtenářů, se vybírají k otištění přednostně. Pro úsporu místa se zveřejňují podstatné části sdělení.

Opravdu mile nás překvapila odezva na náš letáček, oznamující začátek vydávání Panorámy. Pouze jeden člověk uvedl, že si nepřeje, abychom mu poslali první číslo. Skutečně jen jeden jediný - jinak byla reakce uvnitř š. komunity velmi pozitivní, budoucí čtenáři připisovali adresy svých přátel, které jsme dosud neznali / jeden dopis přišel s 32 adresami!/, sdělovali nám své dojmy a přání, jak by nový časopis měl vypadat. Někteří nabídli různé formy pomoci, jiní nabídlí své rukopisy k uveřejnění. Až se dostaneme přes zmatky kolem začátku vydávání - znáte australskou byrokracii, jsou desítky drobných problémů - vše postupně zpracujeme.

Celkový náš dojem je, že Češi a Slováci v Tichomoří i jinde ve světě /přijemná je např. odezva z Evropy/ čekají na časopis tohoto druhu. Je tedy na nás, abychom neklamali.

Přeji vám hodně štěstí. Dělejte dobré a poctivé noviny. Moc jich v exilu není.

Ivan Medek, Vídeň

Nyní v výměnku si s jinými čtenáři vyměňují exilové časopisy ze svého světa. Mám při tom čtení vždycky jakýsi trpký pocit, že jsme se zde v Austrálii nějak nakazili australskou, zvržeností a pohodlností. Nebo naše nejlepší mozky zůstaly buď v Evropě či odešly do Ameriky. Jistě tomu tak není, a proto vítám vaše rozhodnutí ukázat vzdálenému exilu, že také máme místo na slunci.

Karel Šindelář, Parramatta

Jestli vaše noviny budou jako od p. Váni, jsem odběratel. Václav Veigent, St. Albans

Každopádně vám přejeme úspěch a budeme se snažit najít více odběratelů mezi našimi přáteli.

Boučkovi a Matušovi, Queensland

Váš leták, v němž oznamujete úmysl vydávat Panorámu, se mi dostal do ruky náhodou. Nejsem v Austrálii ještě moc dlouho. Ale chápu, že potřebujeme časopis, který se bude starat o věci, které nás opravdu zajímají. Jsem zvědav na první číslo Panorámy.

Jan Benda, Sydney

Většina exilových novin jen nadává a nadává. Uvidíme, co z vás vyleze.

Anonym

Pozn. red.: Nebojte se příště podepsat. Nicméně - nepřeje-li si někdo ze čtenářů, abychom jeho dopis použili k uveřejnění, resp. abychom publikovali jeho jméno, je možné to výslovně uvést. Budeme takové přání respektovat.

Rudé právo před časem psalo, že emigranti prosí příbuzné v Československu, aby jim posílali věci, které na Západě nemají. Pisatelka článku uváděla i věci, které v Československu nejsou k dostání - když to neví, asi nakupuje v jiných obchodech, než normální smrtelníci... Celníci jí prý přehráli kazetu, kde emigrant nařiká, jak je to venku hrozné. Není to porušení poštovního tajemství? I když se někomu snad doopravdy nedaří - jakým právem přehrávají soukromou nahrávku nějaké koze z Rudého práva?

Návštěvnice z Československa

Pozn. red.: B. Shaw svého času nechal otisknout inzerát:

Prosím váženého lorda, který mi v klubu ukradl deštník, aby jej laskavě vrátil. Ptali se tedy spisovatele, jak může vědět, že to byl právě lord, kdo mu odcizil paraple. Odvětil ledově: "U vchodu je nápis: VSTUP POVOLEN POUZE GENTLEMANŮM a LORDŮM. A gentleman nekrade." A gentleman také neodposlouchává cizí telefony, nečte cizí dopisy, neposlouchá cizí nahrávky, neprohliží bez dovolení cizí fotografie atd. atd., že? Čs. celní správa tedy nejspíš zaměstnává lordy.

Bude Panoráma k dostání i v prodejnách novin?

Dotaz, opakující se ve více dobisech

Rádi bychom. Dovolujeme si poprosit o spolupráci: můžete-li, zeptejte se laskavě v prodejnách novin, kde nabízejí tzv. stnické publikace, jak s nimi můžeme navázat kontakt. Chtěli bychom, aby Panoráma byla k dostání na stáncích ve více městech. Za pomoc předem děkujeme.

HLEDÁME SE

Tomáš Chřištof, býv. student UK v Praze, pův. z Doks, jenž v r. 1968 pravil - dám si opravit boty a pojedou ven... Ozval se ho čase telefonicky z Austrálie. Hledá ho býv. spolužák. Informace do red. Panorámy.

Pavel Straka, býv. závodní plavec, nyní lékařem ve Velké Británii, pravděpodobně ve Skotsku. Rád by se o něm něco dověděl jeho býv. spolupracovník z přístavu Rostock / "keine Arbeit, kein Geld...". Informace do red. Panorámy.

Češi a Slováci, býv. austrál. a brit. vojáci, kteří se zúčastnili bojů ve Vietnamu a znovudobytí Falklandských ostrovů, ozvěte se - tento časopis by rád použil vašich vzpomínek.

OZNAMOVATEL

MŮŽE NĚKDO ZAPŮJČIT kresličské rýsovací prkno se stojanem a pantografem pro technickou přípravu tohoto časopisu? Panoráma předem děkuje.

KOUPÍM zachovalé a nepříliš drahé el. varhany /pokojevé/. Nabídky do red. Panorámy.

Pavel Kantorek, Vladimír Veit a nakladatelství A l f A prosí: všechny, kteří vlastní kreslené vtipy Pavla Kantorka (v jakémkoli stavu), aby je zapůjčili níže podepsanému vydavatelství. Sebrané vydání Kantorkových vtipů by mělo být pravděpodobně před Vánocemi 1986, a v české, a německé. Můžete tedy i pro své přátele. zatím nemůžeme ani přibližně.



A l f A : Vladimír VEIT
Einwangasse 17 / 2 /
A-1140 WIEN, A U S T R I A

Již od \$1.350

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu příbuzných!

Od září do listopadu nabízíme cesty do již od 1.275 dolarů...

...a další cenově výhodné letenky do

Jiří SEDLÁČEK.



BOH TRAV

6/2 RO
Ph. 53